

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

1. VOJAŠKO POLITIČNI POLOŽAJ:

- razvoj velike vojaške moči, ki je podpora zunanji politiki je posledica pol. in voj. vmešavanja v obe svetovni vojni 20. stoletja;
- svetovni gosp.-pol. interesi, hiter razvoj voj. tehnike in tehnologije prispevajo k temu, da nacionalna varnost postane najpomembnejši del am. politike;
- Trumanova doktrina pol.-ideološki okvir za vzpostavitev območnega in skupnega zavezništva ZDA z drugimi državami za preprečitev širjenja vpliva SZ;
- območni in skupni dogovori za obrambo pred nekdanjo SZ: pakt ANZUS, filipinski sporazum; jugovzhodna azijska pogodbeno organizacija – SEATO; sporazum z Japonsko; sporazum z Republiko Korejo; dvostranski sporazumi z Iranom, Pakistanom in Turčijo; tiho partnerstvo ZDA v Centralni pogodbeni org. – CENTO; pogodba RIO (Latinska Amerika); podpis Washingtonske pogodbe – NATO.
- po hladni vojni aktivni sporazumi: NATO, pogodba RIO ter dvostranski sporazumi z Jap., Južno Korejo, Filipini;
- varnost in gosp. razvoj ZDA odvisna od procesov in odnosov v svetu;
- OSNOVNE NALOGE AMERIŠKE ZUNANJE POLITIKE: (1) zagotavljati gosp. varnost, (2) podpirati reforme v Rusiji, (3) sodelovanje v Evropo in Natom, (4) sodelovanje z Azijo in območjem Tihega oceana, (5) zagotovitev stabilnosti na Bližnjem vzhodu, (6) preprečevati širjenje jedrskega orožja.

2. FORMALNI ORGANI ODLOČANJA O VAR. POL:

2.1. PRESEDENIK (P):

- skupaj s podpredsednikom in kabinetom predstavlja izvršno vejo oblasti;
- po ustavi je vrhovni poveljnik OS;
- kljub izključni pravici kongresa, da objavi vojno, je najpogosteje P tisti, ki odloča o vojaškem posegu am. OS zunaj ozemlja ZDA;
- ima zadnjo besedo pri določanju nac. obrambne in zunanje politike;
- pri svojih odločitvah je omejen zaradi: (1) pol. in gosp. sil v ZDA (imajo svoja stališča o obr. in zun. pol. in svoje interese ter onemogočajo radikalne spr.); (2) zapletenih in zahtevnih meh. in postopkov, ki onemogočajo nemoteno odločanje P => za mnoga vpr. potrebuje pomoč strokovnjakov – velikokrat uspešnost odločitev pogojena s podporo svetovalcev.

2.2. SVET ZA NAC. VARNOST:

- NALOGE: operativno oblik. konsistentne NV pol.; koordinacija in nadzor drž. organov pri njenem izvajanju; svetovanje P glede obr. politike in drugih vpr. notranje in zunanje pol., ki so povezana z vpr. NV v primeru kriz.

2.2.1. SESTAVA SNV – sestavljen iz 3 delov:

Stalni člani SNV so: predsednik in podpredsednik države, min. za obr., min. za zun. zadeve, direktor CIA, predsednik Skupnega štaba poveljnikov am. OS.

- **ODBOR:** sestavljen iz skupine visokih civilnih in vojaških uradnikov iz različnih oddelkov in agencij zvezne vlade ter predstavnikov strokovnega štaba SNV; temeljna naloga različnih odborov znotraj SNV je svetovanje P pri njegovem odločanju glede nacionalnovarnostnih zadev, analiza informacij in podatkov, izdelava študij in ocena P odločitev z zvezi s tem. Obstajata dva odbora, in sicer: **(1) ODBOR VODILNIH V SVETU** (svetovalec za NV, min. za zun. zadeve, min. za obr., direktor CIA, predsednik skupnega štaba poveljnikov, ambasador ZDA v OZN, po potrebi: svetovalec P za gosp. zadeve, min. za finance, generalni državni tožilec) in **(2) ODBOR NAMESTNIKOV VODILNIH** (sestavljajo ga namestniki članov odbora vodilnih).
- **SVETOVALEC ZA NAC. VARNOST:** je izvršni direktor strokovnega štaba SNV in je glavni svetovalec P za nacionalnovarnostne zadeve.
- **STROKOVNI ŠTAB SNV:** SESTAVA: strokovne službe predsednika za NV in zunanjo pol. Je horizontalno razdeljen na regionalne in funkcionalne oddelke. NALOGE: pripravlja inf. in vsebino za P govore, pripravlja vse potrebno za delo SNV, pomaga Beli hiši pri odnosih z am. javnostjo in kongresnimi preiskovalnimi komisijami glede am. zunanje pol. ter je osrednje mesto za srečevanje predstavnikov oddelkov in agencij vlade.

2.3. MINISTRSTVO ZA OBRAMBO:

- osrednja institucija izvršilne oblasti, ki je odgovorna za oblikovanje in izvajanje obr. politike;
- SESTAVA: (1) Urad ministra za obr.; (2) Skupni štab poveljnikov (JCS); (3) Oborožene sile; (4) Različne službe oz. uradi in agencije;
- vsaka vrst OS ima svoj oddelek, na čelu katerega je civilni načelnik, ki ga imenuje P;
- institucija SKUPNEGA ŠTABA POVELJNIKOV (JCS) je temeljni vir za svetovanje P o vojaško-obrambnih vprašanjih. Sestavljen je iz: načelnikov štaba KoV, mornarice, letalstva in poveljnika mornariške pehote. JCS je odgovoren za izdelavo strateških načrtov za priprave, usposabljanje in delovanje OS.

2.3.1. MINISTER ZA OBR.:

- vodja ministrstva; je civilna oseba; na predlog P ga potrjuje kongres;
- svetuje P glede obr. politike države;
- je namestnik P pri poveljevanju OS: odobri ali zavrne zahteve JCS za premike vojaških enot; potrdi načrte za uporabo strateških sil ob jedrski vojni itd.;
- upravlja in vodi ministrstvo: določa programe, ki jih odobri P in potem potrdi kongres;
- skupaj s P predstavlja nacionalno vrhovno poveljstvo;
- skupaj z min. za zunanje zadeve in JCS nosi odgovornost za svetovanje P o vpr., povezanih z obr. politiko ZDA;
- na njegove odločitve vplivajo nekatera najmočnejša podjetja, ki proizvajajo vojaško opremo.

2.4. MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE:

- sodeluje pri sprejemanju varnostne pol. ZDA;
- pristojno za zunanjo pol. ZDA, svetovanje P glede zunanjih zadev, za stike z drugimi državami in med. org. ter za usklajevanje dejavnosti drugih uradov zvezne vlade, ki so povezane z zunanjepolitičnimi zadevami;

- MINISTER ZA ZUN. ZADEVE je stalni član SNV in pomemben član P kabineta;
 - ministristvo org. v obliki piramide, ministrom na čelu različni pisarn, uradov in agencij, med katere je razdeljeno delo ministrstva;
 - pri zun. pol. ima pomembno vlogo ministristvo za obrambo - MO;
 - v okviru MO deluje MALO MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE – odgovorno za razvoj in usklajevanje stališč in pogledov MO in MZZ glede pol.-vojaških in gosp. odnosov ZDA z drugimi državami;
 - v okviru MZZ delujejo tudi 3 org., nad katerimi MZZ nima neposrednega nadzora:
- 2.4.1. Agencija za uravnavanje oboroževanja in razoroževanja:
- raziskuje pol. uravnavanja obor. ter sodeluje v pogajanjih ZDA z drugimi državami o teh vpr.
- 2.4.2. Agencija ZDA za informiranje:
- ukvarja se s kulturno-informacijskimi dejavnostmi, ki so namenjene javnostim zunaj ZDA.
- 2.4.3. Agencija za mednarodni razvoj:
- odgovorna za programe am. gosp. pomoči drugim državam.

2.5. OBVEŠČEVALNA SKUPNOST:

- SESTAVA: **(1)** Osrednja obveščevalna agencija – CIA; **(2)** Agencija za nac. varnost – NSA; **(3)** Obrambno-varnostna agencija – DIA; **(4)** Osrednja pisarna za »predstave« - CIO; **(5)** Uradi znotraj ministrstva za obr., ki se ukvarjajo z letalskimi, satelitskimi in drugimi programi; **(6)** Urad za obveščevalno dejavnost in raziskave MZZ; **(7)** obveščevalne službe v okviru am. OS (Urad za nac. opazovanje – NRO,...); **(8)** urad direktorja osrednje obveščevalne agencije, odgovornega za usklajevanje in vodenje celotne mreže obvešč. služb – odgovoren je P ZDA;
- nadzor nad obvešč. službami izvajajo: SNV, Svetovalna uprava P države za zun. obvešč. dejavnost in odbori v kongresu.

2.6. KONGRES:

- ima pomembne zakonske možnosti za sodelovanje pri oblik. am. obr. in zunanje pol.;
- objavlja vojno in sprejema zakone;
- podpisuje pogodbe z drugimi državami;
- odobrava fin. sredstva za izvajanje prog. obr. in zunanje pol. – ima največjo vlogo pri sprejemanju proračuna – s tem s izvaja civilni nadzor nad sredstvi, dodeljenimi za zagot. NV;
- njegova vloga se je zmanjšala v korist P;
- kongres ima najpomembnejšo vlogo pri strateški (strategic) in strukturalni (structural) politiki, medtem ko ima P odločilno vlogo pri politiki krize (crisis policy) nacionalnovarnostne pol. ZDA.

3. PODROČJE POLITIKE NAC. VARNOSTI:

3.1. TEMELJNI SKLOPI IZZIVOV IN GROŽENJ ZA VARNOST ZDA:

- izzivi, ki jih predstavlja jedrsko in drugo orožje za množično učenje;
- grožnje, ki izhajajo iz poskusov regionalnih sil, da se sporna vpr. rešujejo z uporabo sile, kar lahko izzove širše spopade, terorizem in druge dejavnosti, pri katerih se uporablja nasilje tudi v državah, kjer imajo ZDA interese;
- izzivi, ki jih predstavlja razvoj demokracije in tržnega gosp. na ozemlju V in Srednje Evrope – posebej v Rusiji => ustavev reform lahko ogrozi evropsko varnost in s tem varnost ZDA;
- gosp. nevarnosti za NV, če ZDA ne uspejo na notr. prizorišču ohraniti gosp. stabilnosti in rasti.

3.2. NACIONALNOVARNOSTNI INTERESI:

- odvrgniti napade na ZDA in zaveznike oz. poraziti napadalce;
- zmanjšati odvisnost ZDA od strategije jedrskega povračila;
- krepi svobodo in dem. v svetu;
- pomagati zaveznikom pri obr.;
- spodbuda gosp. reformam v Rusiji in drugod;
- zaščita svobodne trgovine, omogočiti ZDA dostop do virov;
- preprečiti širitev orožja za množično uničenje.
- okrepitev am. varnosti z učinkovito diplomacijo in OS;
- podpora am. gosp. razcvetu;
- krepitev demokracije v svetu.

4. OBRAMBNI SISTEM ZDA:

Poglavitno vlogo ima MO, ki mu načeljuje min. za obr., ki za P ZDA predstavlja vodilno funkcijo v obr.-var. strukturi.

4.1. SKUPNI ŠTAB POVELJNIKOV (JCS):

- okrepljen položaj poveljnikov – JCS tesneje sodeluje z MO;
- predsednika JCS imenuje P ZDA = glavni svetovalec P za voj. področje;
- JCS administrativna enota zunaj operativnega poveljevanja ZDA; 9 visokih častnikov dobi ukaze od predsednika preko min. za obr. in so pristojni za poveljevanje 9 poveljstvom: za Atlantik, za Evropo, za Pacifik, južno Poveljstvo, osrednje poveljstvo, pov. za vesolje, pov. za posebne operacije, strateško pov., pov za transport;
- predsednik JCS je najvišji načrtovalec voj.-obr. priprav in nadzoruje delovanje vseh 3 univerz nac. obr.;
- v JCS še načelniki KoV, VL, VM in poveljnik mornariške pehote marincev;

4.2. TEMELJNE NALOGE AM. OS:

- strateško odvrčanje;
- zagotavljanje vnaprejšnje prisotnosti na pomembnih področjih;
- delovanje v primeru krize;

- ohranjanje prožne zmogljivosti za svojo prenavo.

4.3. KOPENSKA VOJSKA:

- NALOGE: org., usposabljanje in opremljanje sil za hitro in neprekinjeno vodenje operacij na kopnem in zavzete sovražnikovega ozemlja; pripravljanje sil za ustrezno zračno obr. in nadzor operacij v zračnem prostoru; razvoj doktrine, postopkov in opreme za zračne desante skupaj s korpusom mornariške pehote; priprave KoV za skupne amfibijske in zračnodesantne operacije; priprave KoV za humanitarno pomoč; priprave KoV za posebne operacije.
- ŠTEVILČNOST: okoli 480.000 pripadnikov, od tega 1/5 žensk.
- SESTAVA: enote oblikovane po načelu mešanih oboroženih bojnih sestav in delijo na: (1) bojne enote (oklepne, pehotne); (2) enote za bojno podporo (artiljerija, inženirstvo,...) in (3) enote za logistično podporo (transport, vzdrževanje). Celotna KoV razdeljena na 21 rodov. Aktivne sile so oblikovane v 8 armadnih poveljstev in 4 korpuse ter manjše enote.
- Poveljstvo: bojnim sestavam KoV v celinskem delu ZDA poveljuje Poveljstvo SIL, ki je podrejeno USACOM. Prekomorske enote so pod poveljstvom določenega združenega poveljstva. Za potrebe KoV še druga pov.: Vojaška akademija KoV, Pov. za nabor, Pov. specialnih sil KoV, Pov. za vesolje in rakete,...
- FORMACIJSKE ENOTE: največja je divizija, 5 tipov: oklepna, mehanizirana, lahka pehotna, zračna premična, zračna jurišna => vsaka divizija sposobna delovati samostojno ali voditi operacije skupaj z drugimi.

4.4. LETALSKE SILE:

- NALOGE: zagotoviti letala za preprečitev večjega obor. spopada; zagotoviti premoč v zraku, ki bo omogočala podporo drugim rodovom vojske; zagotoviti primarno obr. ZDA; zagotoviti transport po zračni poti; pomagati NASI pri izvedbi vesoljskih programov; zagotovi transport po zračni poti.
- BOJNE DEJAVNOSTI: nadzor zračnega prostora in vesolja, uporaba sil, izboljšanje sil, podpora silam.
- NAČELA VODENJA BOJEVANJA: centralizirano poveljevanje – decentralizirano izvajanje; fleksibilnost – vsestranskost; prednost; usklajenost; uravnoteženost; kopičenje sil; vztrajnost.
- ZRAČNE EKSPEDICIJSKE SILE (AEF) – globalno delovanje: zagotavljanje premeščanja večjih formacij USAF v lokalnih spopadih ter hitra in natančna uporaba zračne moči.
- Poveljevanje: **NAJVIŠJA RAVEN: (1) Oddelek letalskih sil pri MO (DAF)** – vodi ga civilni sekretar za vojaško letalstvo (nabava novih ob. sistemov, načrtovanje razvoja); **(2) Načelnik generalštaba (CSAF)** – odgovoren za operativni razvoj USAF (odg. za bojno pripravljenost let. sil in odgovoren civilnemu sekretarju. **GLAVNA Poveljstva: (1) Letalsko bojno pov. – ACC** – v njegovi sestavi prib. 100.000 oseb in dva centra: Center USAF za bojevanje v zračnem prostoru in Center za poveljevanje in nadzor v zračnem in vesoljskem prostoru; **(2) Letalsko pov. za izobraževanje in usposabljanje - ATEC** (v njegovi sestavi Letalska univerza, 2. in 19. letalska skupina); **(3) Pov. letalstva za oskrbo – AFMC**; **(4) Vesoljsko poveljstvo – AFSPC** (nadzor vesoljskega programa); **(5) Pov. za posebne operacije – AFSOC**; **(6) Pov. za zračno mobilnost – AMC**; **(7) Letalske sile ZDA v Evropi – USAFE**; **(8) Tihooceanske letalske sile – PACAF**.

4.5. VOJNA MORNARICA:

- NAČELA: bojna pripravljenost; vsestranskost; zmožnost samostojnega bojevanja za dol. časovno obdobje; mobilnost.
- RAZPOREDITEV: razporeditev sil v osredju in reakcija na spopad, ki ogroža interese ZDA (temeljni prvini nac. voj. strategije ZDA);
- BOJNO DELOVANJE: nenehna prisotnost na območju potencialnega spopada v sodelovanju z lokalnimi prijateljskimi silami; sile am. mornarice morajo ob spopadu zagotoviti ustrezne možnosti za prihod sil KoV in VL; po prihodu sil KoV in VL mora VM nadaljevati združene in zavezniške operacije.
- NEVOJNE OPERACIJE: dejavnosti v primeru krize; evakuacija civilistov; boj proti terorizmu; pomoč drugim državam; izvajanje gosp. sankcij OZN; sodelovanje v mir. operacijah ipd.
- POMORSKE EKSPEDICIJSKE SILE: čvrsto povezane in samozadostne sile velike taktične in strateške mobilnosti, namenjene za izvedbo širokega spektra pomorskih dejavnosti; zagotoviti morajo temeljne zmožnosti za bojno uporabo: poveljevanje, nadzor in preglednost; prevladovanje na bojišču; prikaz moči; zmožnost dolgotrajne podpore.

4.5.1. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA:

- ODDELEK ZA MORNARICO znotraj MO: vodi ga sekretar za mornarico, ki ni vojaška oseba (neposredno podrejen ministru); podsekretar; 4 pomočniki sekretarja; načelnik generalštaba; načelnik štaba korpusa mornariške pehote => NALOGA: uresničevanje civilnega nadzora VM.
- URAD ZA POMORSKE OPERACIJE (OPNAV): štab pov. am. mornarice, neposredno podrejen Oddelku za mornarico. OPNAV so podrejeni: poveljniki atlantske in tihooceanske flote in poveljnik rezervnih sil. ==> NALOGA: usposabljanja in vzdrževanje mornariških sil ter zagotavljanje strok. osebja za njihovo popolnitev.
- HIERARHIJA OPERATIVNEGA DELA VM: P ZDA – minister za obr. – **Združeni višji poveljniki** (9 bojnih poveljstev: 5 OBMOČNIH – Osrednje, Evropsko, Tihooceansko, Pov. za ZDA in Južno; 4 FUNKCIONALNA – Pov. za posebne operacije; Strateško pov., Vesoljsko pov., Transportno pov.)
- SPLOŠNA DELITEV MORNARICE: **(1) Strateške sile** – odvrčanje nasprotnikovega napada; **(2) Sile spl. namembnosti** – mornariško letalstvo, površinske ladje, podmorniške sile); **(3) korpus mornariške pehote**.

4.6. KORPUS MORNARIŠKE PEHOTE:

- čeprav je v sestavi VM, je skoraj posebna zvrst OS, namenjena za izvajanje pomorskih desantnih operacij oz. ekspedicijskih bojnih nalog (trad. nalogi USMC);
- TEMELJNE NALOGE: izvajanje pom. desantnih operacij oz. ekspedicijskih bojnih nalog; sodelovanje v kopenskih operacijah, ki so bistvene za uspešnost pomorske operacije;
- Poveljevanje: USMC v sestavi VM. Po vladni strani zanj odgovoren poveljnik USMC, ki je podrejen sekretarju za mornarico.
- TEMELJNE ZAMISLI DELOVANJA: **(1) operativni manever z morja**; **(2) nevojne vojaške operacije** (bojne ali nebojne – cilj: odvritev od spopada, razrešitev konflikta,...); **(3) podaljšanje operacije na kopnem** (USMC kot kopenska sila).
- OPERATIVNI DEL: dve poveljstvi: za območje Atlantskega oceana in Tihiega oceana.
- 4.6.1. ZRAČNO-KOPENSKA BOJNE SILE MORNARIŠKE PEHOTE (MAGTF):
- v neposrednem izvajanju operacij se enote oblikujejo znotraj teh sil;

- NALOGE: neposredne sile za pomorske desantne operacije; udarne kopenske sile za izvedbo dolgotrajnejših operacij na kopnem; kopenska sestavina pomorskih sil v nevojnih operacijah.
- VRSTE MAGTF: (1) ekspedicijska skupina mornariške pehote; (2) ekspedicijska enota mornariške pehote; (3) MAGTF posebne namembnosti.

4.7. REZERVNE SILE:

- SESTAVA: (1) Nacionalna garda (dodane KoV in VL); (2) Zvezne rezervne sile (v vseh zvrsteh OS, sodelujejo v vojaških operacijah povsod po svetu); (3) Obalna straža (ob večjih nesrečah in vojni v pristojnosti VM).
- ORGANIZACIJA: po ustavi so rez. sile v pristojnosti MO in so razdeljene na: (1) Nacionalno gardo KoV; (2) Rezervne sile KoV; (3) Rezervo VM; (4) Rezervo korpusa mornariške pehote; (5) Nacionalno gardo VL; (6) Rezervo letalstva; (7) Rezervo obalne straže.
- 3 SESTAVE, V KATERE RAZPOREJAJO OBVEZNIKE: (1) Rezerva, pripravljena za bojevanje (1,8 mio pripadnikov); (2) Rezerva, pripravljena na vpoklic – delijo se na obveznike, prostovoljce in neaktivne osebe (1 mio pripadnikov); (3) Upokojena rezerva.

4.7.1. UPRAVLJANJE Z REZERVNIMI SILAMI:

- KONGRES: najvišja ustanova, ki upravlja z rez. silami (odbori in pododbori v obeh domovih) => opredeljuje politiko in smernice razvoja rezervnih sil.
- MINISTER ZA OBR.: operativno upravljanje z rez. silami.
- POMOČNIK MINISTRA: sodeluje s sekretarji za zvrsti in samim vodstvom OS.
- URAD ZA NAC. GARDO: osrednja org., ki usklajuje delovanje 54 org. nac. garde na različnih področjih; podrejen sekretarju za KoV in VL pri MO.
- KONGRES in PREDSEDNIK lahko aktivirata rezervno glede na resnost ogrožanja: (1) selektivni vpoklic – v primeru notr. ogroženosti; (2) predsednikov selektivni vpoklic rezerve sestave – okrepitev aktivne sestave; (3) delna mobilizacija – nac. ogroženost ZDA; (4) popolna mobilizacija – objava vojne ali nac. ogroženosti; (5) popolna mobilizacija II – še dodatno oblikovanje enot.

RUSKA FEDERACIJA

1. NACIONALNOVARNOSTNA STRATEGIJA RF:

1.1. GLAVNE PREMISE:

- upoštevanje celostnega pristopa k NV (voj., pol., gosp., ekološka, socialna varnost);
- demilitarizacija medn. odnosov in večpolnost medn. skupnosti pomeni zmanjšano ogrožanje RF, hkrati pa varnost RF ogroža: širitev Nata na V in preprečevanje RF, da bi se povezala v azijsko-pacifiško regijo;
- lastno varnost RF zagotavlja na temelju naslednjih prvin: strat. položaj na evrazijski celine; bogastvo naravnih virov; institucije dem. državnosti; bogata kultura in tradicija; močne jedrske zmogljivosti;
- viri ogrožanja RF so: gosp. kriza, soc.-pol. polarizacija družbe, rast kriminala, lokalni konflikti, uničevanje okolja, etnični problemi, separatizem, terorizem, mamila, orožje za množično uničevanje;
- RF se bo zoperstavila nevarnostim z naslednjim: spodbujanjem gosp. rasti, krapitvijo stabilnosti, razvojem partnerskih odnosov z vodilnimi državami, krepitev NV na področju obr. in informatike, varno in čisto okolje;
- RF je zainteresirana za priključitev k gosp. in pol. org. na svetovni, evr. in azijski ravni in si bo prizadevala za oblikovanje multilateralne varnostne org. v azijsko-pacifiški regiji in J Aziji.

1.2. PREGLED PO POGAVLJIH:

- 1. pog.: vloga RF v svetovni skupnosti – prizadeva si za večpolnost sveta, proti ignoriranju R na pol., ek. in voj. področju, prizadevanje za int. RF pri reš. probl. v medn. odnosih;
- 2. pog.: nacionalni interesi RF na gosp., soc., pol. (notr. in medn.) področju, področju informacij, voj. (obrambne), obmejne in ekološke varnosti; spoštovanje tem.člov. pravic in svoboščin; pravna in soc. država; ek. in soc. stabilnost; razvoj medn. sodelovanja; zaščita družbe pred terorizmom.
- 3. pog.: oblike ogrožanja RF – zmanjševanje vloge meh. zagotavljanja medn. varnosti (OZN, OVSE); slabitev vpliva RF v svetu in preprečevanje, da bi postala središče večpolnega sveta; širitev Nata na V in možnost namestitve tujih voj. baz v bližini meja z RF; širitev orožja za množično uničevanje; konflikti v bližini drž. meja RF in na zunanjih mejah SND; ozemeljski interesi RF.
- 4. pog.: načini zagotavljanja NV RF – pravočasno odkrivanje not. in zun. virov groženj; zagotovitev ozemeljske celovitosti in varnosti obmejnih območij; zagotovitev varnosti državljanov in njihovih ustavnih pravic in svoboščin; dvig in podpora vojaškega potenciala države na visoki ravni; korenito izboljšanje ekoloških razmer; dvig tehnološke ravni;...

2. FORMALNI ORGANI ODLOČANJA:

2.1. PREDSEDNIK:

- je vrhovni poveljnik OS;
- v soglasju z državno dumo imenuje predsednika vlade RF;
- ima pravico predsedovati na zasedanjih vlade RF;
- sprejema odločitve o odstavitvi vlade RF;
- na predlog predsednika vlade RF imenuje in razrešuje namestnike pred. vlade in zvezne ministre;
- sprejema voj. doktrino RF;
- formira in vodi Varnostni svet RF;
- imenuje in razrešuje višje častnike OS RF;
- ob neposrednem ogrožanju RF lahko uvede vojne razmere, o čemer obvesti svet federacije in dumo.

2.2. VARNOSTNI SVET RF:

- formira ga predsednik RF skladni z ustavo RF in zakonom o varnosti;
- stalne člane VS RF imenuje pred. države na predlog sekretarja sveta;

- opredeljuje pomembne interese družbe in države, odkriva notr. in zun. grožnje varnosti državljanov, družbe in države;
- pripravi smeri strategije zagotavljanja varnosti RF in org. priprave v zvezi s programi njenega zagotavljanja;
- pripravi priporočila pred. RF za sprejem odločitev v vpr. notr. in zunanje pol. na področju zagotavljanja NV;
- pripravi predloge pred. RF o uvedbi, podaljšanju ali odpravi izrednih razmer;
- pripravi operativne odločitve glede preprečevanja izrednih razmer, ki lahko povzročijo voj., ek., pol., soc., gosp. konflikte;
- priprava predlogov za izboljšanje medsebojnega delovanja organov, pristojnih za zagot. NV;
- predlaga izboljšanje NV sistema.

2.2.1. SEKRETAR VS RF:

- je funkcionar RF, ki je neposredno podrejen predsedniku RF;
- je stalni član sveta;
- zagotavlja delovanje sveta in vodi njegov aparat;
- informira pred. RF o problemih notr. in zun. varnosti države, o stanju obr. sposobnosti;
- pripravi načrte za delo sveta;
- pripravi predloge odločitev sveta;
- svet seznanja z info.-analitičnimi pregledi stanja varnosti;
- org. izvajanje naročil predsednika RF in VS RF, ki se nanašajo na zagotavljanje NV itd.

2.2.2. MEDRESORNE KOMISIJE VS RF:

- skladno s temeljnimi nalogami ji oblikuje VS;
- so osnovni delovni organ VS;
- pripravljajo predloge in priporočila za potrebe VS glede osnovnih usmeritev drž. pol. za zagotavljanje varnosti oseb, družbe, države;
- omogočajo koordinacijo dejavnosti zveznih org. izvršilne oblasti in organov izvršilne oblasti subjektov RF.

2.2.3. APARAT VS RF:

- s pomočjo njega se zagotavlja dejavnost VS;
- določila o aparatu in njegovo strukturo določa pred. RF na predlog sekretarja VS RF.

3. **OBRAMBNI SISTEM RF:**

3.1. EL. URADNE VOJAŠKE DOKTRINE:

- preprečevanje vojne; reševanje gosp., družb. in pol. problemov; uspeh načrtovanih reform; mirno reševanje sporov; spoštovanje medn. prava o suverenosti in ozemeljski nedotakljivosti državnih meja; pomoč medn. skupnosti (kot članica OZN); obvezuje se, da ne bo uporabila jedrskega orožja proti državi, ki ga nima.

3.2. OBOROŽENE SILE RF:

- NALOGE: odvratanje agresije; varovanje drž. meje na kopnem, morju in v zraku; notranja varnost; izpolnjevanje medn. obveznosti RF; sodelovanje pri odstranjevanju posledic nar. in drugih nesreč.
- VRHOVNI POVELJNIK: predsednik RF (ministrski svet in zvezna vlada odgovorna za stanje OS);
- DELOVANJE: **ob agresiji** lahko OS delujejo samostojno oz. lahko izvajajo operacije v sodelovanju z OS zaveznih držav, in sicer v skladu z medn. obveznostmi RF. V **mirovnih operacijah**, kjer sodelujejo sile RF, so odgovorne za logistiko, usposabljanje, priprave in nadzor nad ruskimi kontingenti v skladu s standardi in postopki OZN in sporazumi med OVSE in SND.
- RAZVOJ: oblikovanje sil za delovanje v skladu z nalogami; nadaljevanje sistema mešanega nabora; mobilne OS; vrniti vse sile nameščene zunaj RF.
- PROBLEM V RAZVOJU: zmanjševanje št. nabornikov; slaba opremljenost; socialni problemi (vpliv na moralo pripadnikov); nezadostna finančna sredstva; moralno-kriminalni vzrok.
- POPOLNJEVANJE: mešani sistem, pri čemer predstavlja osnovo še vedno splošna voj. obveznost – do. I. 2005 naj bi jo ukinili, kar pa je malo verjetno zaradi pomanjkanja denarja.
- STRUKTURA: naborniki + profesionalci + rezerva; **strateške jedrske sile** (150.000); **KoV** (420.00); **VM** (v njeni sestavi tudi mornariška sestava strateških sil, mornariško letalstvo in obalne obr. sile); **VL** (200.000).

3.3. NOTRANJA VARNOST:

- Reorganizacija Državnega var. sistema po I. 1991 => KGB razpade na več agencij;

➤ NASLEDNICE KGB:

(1) **Zvezna varnostna služba (FSB)** (zakonsko pod nadzorom pred. RF, parl. in sodstva): zaščita pred pol. in gosp. nevarnostmi; protiobvešč. dej.; nadzor nad OS.

(2) **Služba za obveščevalno delovanje v tujini (SVR)** – obvešč. dej. v SND; gosp. vohunjenje na Z.

(3) **Glavna uprava za obv. dejavnost (GRU)** – voj. obv. služba v tujini; operativa in analiza.

(4) **Zvezna služba za komunikacije in informacije (FAPSI)** – varovanje šifriranih kom. sistemov vlade.

(5) **Zvezna služba za zaščito (NESO)**: zaščita visokih drž. uslužbencev in vladnih objektov.

➤ MIN. ZA NOTRANJE ZADEVE:

(1) **POLICIJSKE FUNKCIJE**: ohr. javnega reda in miru, kriminalistična dejavnost, zaščita pred požari, kontrola prometa, izdajanje viz, upravljanje del. taborišč in zaporov.

(2) **SESTAVA**: **Regularna milica** (**lokalne enote za javno varnost**; **kriminalistična policija** – Glavni direktorat za org. kriminal (GOUP), ki sodeluje z drugimi agencijami, npr. z MVD – spec. odredi za hitro delovanje); **Zvezna policijska davčna služba** (raziskava utaje davkov); **Odred specialnih pol. sil - OMON** (interne sile MVD – naloga zagot. javnega reda in miru ter varovanje ključnih državnih objektov).

➤ PARAVOJAŠKE SILE:

(1) **Sile min. za notr. zadeve (MVD)**: pol. dejavnost; protiobveščevanje.

(2) **Zvezna davčna pol. služba:** preiskave, nadzor in aretacije.

(3) **Zvezna obmejna služba:** operativne preiskovalne dej. (tudi tajne operacije v tujini).

(4) **Min. RF za civilno obr., izredne razmere in odpravljanje posledic nar. nesreč:** posebnost; zvezna org. za civ. obr., načrtovanje ukrepov v izr. razmerah in za odpravljanje posledic naravnih nesreč.

MAKEDONIJA

1. ZUNANJI IN NOTRANJI DEJAVNIKI (TER VIRI OGROŽANJA):

1.1. ZUNANJI DEJAVNIKI:

- Makedonija predstavlja glavno prometno križišče v JV Evropi in pomembno komunikacijsko stičišče. Zaradi ek., vojaških in pol. razlogov so na to področje vseskozi vezani geostrateški interesi sosednjih držav. Ker je M pomembna za varnost celotnega Balkana, so zanjo zainteresirane tudi evropske in svetovne velesile (posebno ZDA, ki ne želijo novega kriznega žarišča).
- Ozemlje M je zaprtega tipa (brez rečnega ali neposrednega izhoda na morje), kar lahko v vojni predstavlja težavo pri oskrbi in dostavi ekonomske in vojaške pomoči.
- Obstanek M po osamosvojitvi močno odvisen od pomoči mednarodne skupnosti in mirovnih sil => misija UNPROFOR-ja na začetku – nadomesti jo **UNPREDEP**, katerega naloge so: **(1)** prisotnost na mejah M z Albanijo in ZRJ in nadzor o dogajanju, ki bi lahko ogrozilo stabilnost države in ogrozilo življenje preb.; **(2)** izboljšanje vzajemnega zaupanja in dialoga med pol., etničnimi, soc. skupinami v M; **(3)** pomoč v socialnem razvoju; **(4)** promoviranje multikulturalnega in multietničnega **sodelovanja**.
- **M I. 1995 postane članica PzM in kasneje podpiše** z ZDA sporazum, ki vzajemno dopušča bivanje tujih vojakov na svojem ozemlju v neomejenem časovnem obdobju.
- **Prisotnost tujih sil na ozemlju M je v funkciji njene nacionalne varnosti** => M gleda na NATO kot ključni steber varnostne arhitekture in želi postati čimprej njegova članica.

1.2. ODNOSI S SOSEDNJIMI DRŽAVAMI:

M leži med 4 državami, ki imajo glede nje posebne interese (in obratno) => vsaka izmed držav ima željo po povečanju svojega ozemlja.

- **ODNOSI Z ALBANIJO:** A se zavzema za razpolovitev M (druga polovica po dogovoru Bolgariji) – obstaja problem v odnosu z Grčijo. Vprašanje KOSOVA – trenutno je pod protektoratom mednarodne skupnosti (MS), ki so bo čez nekaj let iztekel => takrat se bo Kosovo moralo odločiti kam!
- **ODNOSI Z BOLTARIJO:** v B želja po oblikovanju velike nac. države => trdijo, da Makedonci kot naroda NI, da njihovega jezika NI => priznavajo M kot DRŽAVO. Pod pritiskom MS so morali priznati obstoj mak. jezika. M za B le še ena »bolgarska država«.
- **ODNOSI Z ZRJ:** zgod. želja po ozemlju M – I. 1992 ZRJ omogoči M samostojnost (brez vojne) => dandanes med njima ni konflikta, državi sodelujeta => EDINI SPOR: definiranje meje – ta spor se ni reševal, ker M ni želela sodelovati z Miloševićem. M in ZRJ postali zaveznici ob uporu etničnih Albancev.
- **ODNOSI Z GRČIJO:** ne prizna M kot države in Makedonci kot naroda – ime naj bi jim ti ukradli v preteklosti. G zahteva spremembo imena in državnih simbolov – M tega zaradi ponosa ni naredila => G uvedla ekonomske sankcije proti M – spor v katerega poseže MS – M naredi kompromis: majhna spr. simbolov ter naziv: Bivša jug. rep. Makedonija. DANES odnosi boljši – G ima veliko željo po gosp. vlaganjih – koristno za obe strani.
- **LASTNE ŽELJE** (nekaterih): želja po večji državi – združitve isto govorečih Makedonci na vseh etničnih ozemljih.

1.3. NOTRANJI VIRI OGROŽANJA:

- v okviru nac. varnosti je pozornost usmerjena na terorizem, medetnične in medregionalne konflikte;
- za M predstavlja največji etnični in verski problem albanska manjšina – 23% vsega preb. (po enih podatkih 40%) – to je za M velik varnostni problem. Albanci bodo (s sedanjih demografskim trendom) čez nekaj let večinsko preb. => lahko se pojavi težnja po združitvi z Albanijo.
- albanska manjšina izraža željo po neodvisnosti (ali avtonomnosti) – to M zavračajo => izbruh spopada med njimi, ki ga je reševala MS;
- obstoječa pol., gosp. in varnostna situacija v državi vpliva na obe strani: M strani preti tako izguba celovitosti države, AL strani pa nezmožnost priključitve k Albaniji – pojavlja se vse več NACIONALISTIČNIH teženj.

2. MAKEDONSKI NACIONALNI INTERESI:

2.1. SPLOŠNI NACIONALNI INTERESI:

- zaščita življenj in osebne varnosti državljanov;
- zaščita samostojnosti in teritorialne integritete države, pol. svobode, državljanski in človeških pravic, vključujoč pravice verskih, etničnih in drugih manjšin;
- zaščita mat. blaginje in blaginje državljanov.

2.2. SPECIFIČNI NACIONALNI INTERESI M:

- ekon. in pol. integracija v EU;
- pol. oz. vojaška integracija v kolektivne sisteme varnosti – OZN, OVSE, NATO in ZEU;
- razvoj in zaščita dem. institucij v pol. sistemu;
- razvijanje gosp. sistema na načelih tržnega gosp.;
- pripravljenost za sodelovanje z vsemi sosednjimi državami;
- organiziranje samostojnega sistema obrambe.

3. POLITIKA NACIONALNE VARNOSTI (NV):

3.1. SPLOŠNA NAČELA:

- org. obrambe kot sistema, ki omogoča udejanjanje pravic in obveznosti državljanov, da branijo in ščitijo državo, kot je zapisano v Ustavi;

- org. obrambe v smislu kolektivne in individualne samoobrambe v oboroženem boju v primeru oboroženega napada;
- org. oboroženih sil (OS) za odvrčanje v primeru eventualne agresije in drugih oblik ogrožanja države;
- org. obrambe v smislu celotne zaščite suverenosti lastnega zračnega prostora in preprečitve njegove uporabe pri agresiji na tretje državo;
- zaščita kontinuitete delovanja ek. in pol. sistema v vseh pogojih.

3.2. TEMELJI POL. DIMENZIJE OBRAMBNE STRATEGIJE:

- odvrčanje od agresije;
- obramba države v primeru agresije;
- skladnost obr. organiziranja in delovanja z drugimi državami na osnovi običajnega medn. sodelovanja.

3.3. OBRAMBNI SISTEM:

- izhaja iz potrebe po izvajanju odpora z uporabo OS proti vsaki eventualni agresiji in izvajanju obrambne vojne na celotnem teritoriju;
- obr. sistem mora zagotoviti pogoje za delovanje vseh državnih teles in institucij in vključevanje države in sisteme kolektivne varnosti;
- M želi sodelovati v mednarodnem okolju, predvsem velja interes za sodelovanje v izgradnji nove evropske varnostne arhitekture v okviru NATO, OVSE in ZEU;
- zaradi izpolnjevanja nac. interesov in pol. NV ima obr. sistem M MIRNODOBNO in VOJNO STRUKTURO s ciljem razvoja, priprave in uporabe sil v vseh pogojih ter s celotnim civilnim nadzorom in upravljanjem OS.

4. **SISTEM NACIONALNE VARNOSTI (NV):**

Sistem NV v miru in vojni deluje na podlagi ustavnih in zakonskih funkcij zakonodajne in izvršilne oblasti.

4.1. PARLAMENT (SOBRANJE REP. M):

- kot nosilec zak. oblasti izvaja nadzor nad pristojnostjo vlade na področju NV in obrambe ter spremlja pripravljenost za obrambo države, potrjuje obstoj neposredne vojne nevarnosti, proglašča začetek in konec vojnega stanja in oblikuje državni proračun za vojno stanje.

4.2. PARLAMENTARNA DELEGACIJA ZA NOTRANJO POL. IN OBRAMBO:

- sodeluje v pripravi vseh zak. aktov s področja NV in obrambe in nadzira izvajanje zakonskih in ustavnih odredb o obrambi.

4.3. PREDSEDNIK REPUBLIKE:

- je vrhovni poveljnik OS;
- NALOGE: določanje strategije obrambe, sprejetje odločitve o potrjevanju stopnje pripravnosti, predpisovanje organiziranosti in formacije OS ter njihovega razvoja...
- predseduje SVETU ZA VARNOST REPUBLIKE (sestavljajo ga še: predsednik parlamenta, pred. vlade, ministri, ki so načelu resorjev za varnost, obrambo in zunanje zadeve ter 3 člani, ki jih imenuje pred. rep.). SVET razglablja o vpr. varnosti in obr. in daje predloge parlamentu in vladi.

4.4. VLADA (izvršna oblast):

- predlaga odločitve o višini sredstev za obr., predlaga državni proračun za vojno stanje, potrjuje predlog plana obr. države, obravnava vpr. v zvezi z var. in obr. M in daje predloge parlamentu.

4.5. MINISTRSTVO ZA OBRAMBO:

- pripravlja strategijo obr., ocenjuje možne vojne in druge nevarnosti, spremlja org. in pripravo sistema obr. in daje predloge za njegovo izboljšave, izdelava plan obrambe države in opravlja druge naloge v skladu z Zakonom o obrambi.

* V ustavi niso zapisane nikakršne omejitve za odnose in sodelovanje v medn. vojaško-političnih organizacijah – odločitev v vstopu/izstopu v medn. org. sprejema parlament.

5. **SESTAVA OS:**

- MIRNODOBNA SESTAVA vključuje okoli 20.000 vojakov in častnikov (9.000 nabornikov). OS so sestavljene iz OPERATIVNE VOJSKE in REZERVNE SESTAVE.
- OPERATIVNA VOJSKA se v miru pripravlja in usposablja za uspešno izvrševanje svoje ustavne naloge (ohranitev ozemeljske celovitosti in nac. suverenosti ter zaščita državljanov), če bi se za to pokala potreba.
- REZERVNE SILE popolnjujejo drž., ki so odslužili voj. rok in se nato razvrstijo v rezervne enote.
- SESTAVA: KoV, VL in PZO ter jezerska služba.
- POPOLNJEVANJE: z vojniki na služenju voj. roka (9 mesecev) in profesionalnimi voj. Večina vojakov je Makedoncev, Albancev je okoli 27% => to kaže na to, da so A bodisi sprejeli mak. državo za svojo => v večji meri najbrž dokazuje to, da so vstop v vojsko izkoristili za utrjevanje svojega položaja v konfliktu.
- USPOSABLJANJE: z vključitvijo v PzM prišlo do pomembnih sprememb => v vojski kombiniran način usposabljanja, ki sestoji iz usposabljanja vojakov na služenju voj. roka in poklicnih vojakov, usposabljanja rezervne sestave in rednega šolanja častnikov.

6. **CIVILNA OBRAMBA:**

- civilna obr. kot podsistem v integralnem sistemu obr;
- el. sistema obr., ki pripravlja vse potrebno, da bi se z nevojaškimi sredstvi zagotovila obr. in zaščita državljanov in mat. dobrin v miru, izrednem stanju in vojni, funkcioniranje teles državne oblasti, delovanje gosp. subjektov in da bi se ustvarili pogoji za neoboroženo zoperstavljanje agresorju;
- **v realnosti še ni konstituirana.**

ZVEZNA REP. NEMČIJA

1. VARNOSTNA POLITIKA:

1.1. CILJI VARNOSTNE POLITIKE – uresničevanje skupaj s partnericami Nata:

- preprečevanje vojne in ohranjanje miru;
- zaščita svobode akcije v primeru zunanjega pritiska;
- preprečevanje razvoja kriz in uporaba miroljubnih sredstev za njihovo razreševanje;
- zaščita civilnega preb. in teritorija v primeru ob. agresije in dokončanje spopada v najkrajšem možnem času;

1.2. SREDSTVA ZA DOSEGANJE CILJEV VARNOSTNE POLITIKE (v rokah zvezne vlade):

- odvracanje in vojaško ravnotežje;
- razoroževanje in kontrola oboroževanja;
- sodelovanje in partnerstvo;
- upravljanje s krizami.

1.3. POLITIKA SKUPNE VARNOSTI – vseevropska politika – dve temeljni nalogi:

- preprečiti, da bi iz regionalnih napetosti nastali ob. spopadi, in kjer je to nujno, te spopade zaustaviti;;
- preprečiti, da Evropa postane kontinent, kjer bodo področja stabilnosti obkrožena s številnimi območji nestabilnosti.

1.4. VAR. POL. NEM V OKVIRU EU, ZEU IN NATA:

- zavzemanje za razvoj zveze Nato in EU;
- pomembni so odnosi s Francijo – ima zadržke okoli večanja vloge Nata v evr. var. arh.;
- zavzema se za razvoj varnostne in obrambne identitete v okviru EU in ZEU;
- zavzema se za širjenje zveze Nato in je pripravljena pomagati kandidatkam za članstvo.

2. SISTEM NV – upravljanje z NV:

2.1. FEDERALNI MINISTER ZA OBR.:

- v mirnodobnem času glavni poveljnik OS.

2.2. KANCLER:

- v vojnem času glavni poveljnik OS.

2.3. BUNDESTAG - PARLAMENT:

- zadolžen za pol. kontrolo na OS;
- njemu sta odgovorna mirnodobni in vojni poveljnik OS;
- mora potrditi sodelovanje OS (Bundeswehra) v bojnih operacijah – pred tem mora parl. proglašiti/ugotoviti stanje napetosti ali stanje obrambe;
- potrjuje letni državni proračun in v skladu s tem določa št. vojaškega in civilnega osebja v obr. sektorju, določa organizacijo OS, odobrava sredstva za obr. potrebe...;
- določa dolžino vojaškega roka.

2.4. SKUPINSKI KOMITE 22 ČLANOV:

- če se parl. ne more zbrati v njegovem imenu deluje skupinski komite 22 članov, ki mu predseduje predsednik parlamenta.

2.5. ODBOR ZA OBRAMBO:

- deluje v okviru parl.;
- zadolžen za obravnavo vseh vpr. povezanih z obr. in var. pol.;
- ima možnost začeti preiskavo o določenem vpr. vezanem na njegovo področje brez prošnje za formalno odobritev.

2.6. ODBOR ZA PRORAČUN:

- v procesu odobritve federalnega proračuna odobri tudi obr. pror.;
- odločbe odbora mora potrditi parlament.

2.7. PARLAMENTARNI INŠPEKTOR ZA OS:

- izberejo ga člani parl. z večino glasov in odgovoren je izključno parlamentu;
- njegova glavna naloga je nadzor nad izvajanjem koncepta Innere Führung (avtonomnega vojaka, ki lahko sam preceni prejete ukaze in ne le slepo uboga) in nadzor na spoštovanjem pravic vojakov – vsak vojak lahko prosi za zaščito inšpektorja;
- o delu inšpektor poroča v letnem poročilu parlamentu.

2.8. FEDERALNO MINISTRSTVO ZA OBRAMBO:

- zadolženo za upravljanje z OS;
- na vodilnem mestu običajno civilist, ki mu pomagata dva parl. in dva državna sekretarja;
- obstaja 11 oddelkov – 6 jih vodijo civilisti, 5 vojaški častniki;

2.8.1. GLAVNI INŠPEKTOR OBOROŽENIH SIL:

- najvišji vojaški položaj v okviru min. za obr.;

- je najvišji predstavnik Bundeswehra in vojaški svetovalec ministra za obrambo;
- NALOGE: razvoj organizacije, poveljevanja, opreme in urjenja OS, predstavlja vojsko v mednarodnih telesih;
- ni del poveljniške linije med ministrom in načelniki pos. štabov zvrsti OS.

2.8.2. FEDERALNA OBRAMBNA ADMINISTRACIJA:

- NALOGE: nabor osebja za potrebe OS; razvoj, preizkušanje in nakup opreme za potrebe vojske v skladu z obr. potrebami; reševanje pravnih poslov vojske; reševanje vpr. povezanih s potrebami pripadnikov vojske; upravljanje s premoženjem; obdelava podatkov;
- glavne komponente: **(1) TERITORIALNA OBR. ADM:** - opravlja večino nalog; **(2) ORGANIZACIJA ZA NABOR** – zadolžena za proces nabora; **(3) ORGANIZACIJA ZA OBOROŽEVANJE** – vodenje projektov nabave orožja.

2.9. POVELJNIŠKA STRUKTURA BUNDESWEHRA:

- zaradi negativne izkušnje v preteklosti ne obstaja institucija glavnega štaba;

2.9.1. OPERATIVNI DIREKTORAT BUNDESWEHRA:

- planiranje nacionalnega delovanja OS (operacije, ki niso pod okriljem Nata);
- v njem sodelujejo predstavniki glavnih štabov vseh zvrsti OS.

2.9.2. GLAVNI ŠTABI ZVRSTI OS:

- vzdrževanje bojne pripravljenosti njim podrejenih sil;
- vključeni so v koordinacijo in odobritev procesa načrtov Nata za obrambo nemškega teritorija;
- ne sprejemajo operativne vojne načrte.

2.9.3. NAČELNIK GLAVNEGA ŠTABA KoV - podrejena so mu sledeča poveljstva:

- POVELJSTVO SIL KoV – odgovorno za pripravo in izvedbo operacij enot KoV ter vseh nacionalnih/teritorialnih misij vojske znotraj Nemčije, kot tudi nemških sil v multinacionalnih formacijah.
- URAD KoV – odgovoren za konceptualni razvoj KoV. Pod njegovo kontrolo 17 vojaških šol in urad za podčastnike.
- POVELJSTVO ZA PODPORO – bojna podpora enotam KoV.

2.9.4. GLAVNI ŠTAB VOJNE MORNARICE - podrejena so mu sledeča poveljstva:

- POVELJSTVO FLOTE – kontrolira bojno komponento VM.
- URAD ZA VM – urjenje pripadnikov VM ter ukvarjanje z medicinskimi in socialnimi posli.
- POVELJSTVO ZA PODPORO – logistična podpora bojnim ladjam, sodelovanje v razvoju in nabavi opreme za VM.

2.9.5. GLAVNI ŠTAB ZRAČNIH SIL - podrejena so mu sledeča poveljstva:

- POVELJSTVO ZRAČNIH SIL – kontrola nad bojnimi enotami zračnih sil.
- URAD ZRAČNIH SIL – izobraževanje.
- POVELJSTVO ZA PODPORO – logistika.

3. **BUNDESWEHR:**

3.1. NALOGE:

- obr. nac. ozemlja;
- sodelovanje v operacijah vzpostavljanja in ohranjanja miru v okviru Nata IN ZEU;
- podpora v humanitarnih in mirovniških operacijah pod okriljem OZN.

3.2. SESTAVA:

- okoli 330.000 prip. (130.000 nabornikov); v rezervi 310.000 prip. (KoV 260.000, VM 10.000, zračne sile 46.000);
- dolžina služenja voj. roka 10 mesecev, nadomestnega civilnega do 13 mesecev, 12-13 mesecev za prostovoljno služenje;
- **KoV:** razdeljena na: **glavne obrambne sile** (obr. nac. ozemlja) in **sile za hitro posredovanje** (za sodelovanje v multianacionalnih voj. formacijah določeni dve oklepni diviziji – ena za FR-NEM brigado Eurocorps, druga za ARRC).
- **VM:** različne plovil: podmornice, rušilci, fregate in manjša površinska plovila.
- **Zračne sile:** v okviru dveh poveljstev: **Pov. zračnih sil** (bojne eskadrilje in zemeljski sistemi za PZO) in **Transportno poveljstvo** (trenažna, transportna in pomožna letala).
- **REORGANIZACIJA:** zasnova **sil za hitro posredovanje (KRK)** => v teh silah naj bi bilo okoli 50.000 pripadnikov iz vseh treh zvrsti vojske. Popolnjevanje s poklicnimi vojaki in prostovoljci. Potrebno je razviti močnejšo komunikacijsko strukturo teh sil ter sposobnost hitrega razmeščanja na večjih razdaljah od matične države in zagotoviti logistične in medicinske sposobnosti. V prihodnosti sledi tudi postopna reorganizacija in posodobitev KoV, VM in zračnih sil.

4. **SILE NOTRANJE VARNOSTI:**

4.1. POLICIJSKE SILE:

- **Federalni urad za kriminalistične preiskave - BKA:** centralna pol. org. na federalni ravni. Zadolžena za stike z Interpolom, daje pa tudi pomoč zveznim policijskim silam na področju kriminalističnih preiskav in forenzičnega delovanja.
- **Federalne obmejne sile – BGS:** org. kot paravojaška formacija. Pod kontrolo MNZ in ne MO. Zaščita nemških V meja; vloga rezervnih pol. sil. na zvezni ravni v primeru potrebe po opravljanju nalog, za katere lokalne pol. sile niso usposobljene; zaščita letališč in tujih ambasad.
- **Lokalne policijske sile:** delijo se na Zaščitno policijo (patroliranje in ohranjanje reda); Kriminalistično policijo (krim. preiskave) in »Pripravljeno« policijo (obvladovanje neredov in usposabljanje pripadnikov policije).

4.2. OBVEŠČEVALNE ORG.:

- **Federalna obv. služba - BND:** v sklopu fed. urada kanclerja. Parl. nadzor izvaja Komisija Bundestaga za obv. službe. Glavna naloga je obv. aktivnosti zunaj Nemčije.
- **Federalni urad za zaščito ustave – BfV:** okviru MNZ. Zbira info. o protiuustavnih aktivnostih, ki predstavljajo grožnjo varnosti; protibveščevalne naloge.
- **Federalni urad za varnost info. tehnologije – BSI:** v okviru zveznega MNZ zadolžena za varnost info. tehnologije.
- **Obveščevalni urad Bundeswehra – ANBw:** (v okviru MO) zadolžen za zbiranje podatkov o in ocenjevanje tujih OS.
- **Vojaška služba varnosti - MAD:** (v okviru MO) zadolžena za voj. protibveščevanje.

FRANCIJA

1. ZUNANJA POLITIKA:

1.1. CILJI ZUNANJE POLITIKE:

- širjenje EU, posebno na področju monetarne in ek.-soc. politike;
- ohranitev osi Bonn (Berlin) – Pariz ter prizadevanje za zmanjšanje kooperacije med ZDA in Nemčijo pri doseganju vpliva na področju S in V Evrope;
- vzpostavitev novih odnosov z Natom ter vzpostaviti pomembnejšo vlogo FR v strukturi Nata na področju Sredozemlja;
- reševanje situacije v Alžiriji zaradi morebitnih negativnih posledic za FR v primeru zmage islamskega fundamentalizma – možnost terorizma na samem ozemlju FR;
- ohranitev FR vpliva v Podсахarski Afriki, še posebej v okvirih vse večjega vpliva ZDA v Afriki;
- iskanje novih tržišč za FR izvozne produkte na področju Srednje in J Evrope – v sklopu tega poboljšati kompetitivnost FR vojaške ind. na svetovnem trgu.

2. POLITIKA NAC. VARNOSTI:

2.1. USMERITEV FR. OBRAMBNE IN VARNOSTNE POLITIKE:

- zaradi obr. nac. ozemlja in vitalnih interesov je potrebno nadaljevati s politiko zastraševanja potencialnega agresorja – na podlagi jedrskega arzenala in konvencionalnih sil;
- podpora nastajajoči evropski varnostno-obrambni identiteti (ESDI) – Rimska deklaracija o miru in razumevanju priznava razvoj varnostne identitete in vloge Evrope v obrambni sferi. FR se najprej zavežem za izgradnjo sistema v okviru ZEU, ko se pokaže, da se bo ESDI gradil v okviru Nata to FR prisili k vzpostavitvi novih odnosov z Natom;
- sodelovanje v procesu razoroževanja in večanju varnosti v Evropi;
- pripomoči k ohranitvi ali vzpostavitvi miru na svetu – to je v središču obr. politike.

2.2. CILJI FR OBRAMBNE POLITIKE:

- **obramba interesov FR** – zaščita celovitosti nac. ozemlja (vključno s prekomorskimi ozemlji), braniti interese, ki izhajajo iz položaja FR v mednarodnem sistemu varnosti, izgradnja evr. obrambnega sistema pod okriljem EU;
- **promoviranje varnosti na evr. celini z razvijanjem evr. obr. sposobnosti in oblikovanje področja varnosti, ki bi obsegalo cel kontinent;**
- **uporaba globalnega koncepta FR obr.** – obr. aktivnosti morajo obsegati vse aktivnosti države in postati trajni el. nacionalnega življenja;

2.3. STRATEŠKE FUNKCIJE OBR. POLITIKE:

- **odvrtačanje** – jedrsko odvrtačanje ostaja temelj FR strategije;
- **preprečevanje postaja prioriteta** – uporaba vojaških sredstev za preprečitev potencialnih konfliktov;
- **projekcija moči** – osnovna naloga konvencionalne komponente OS;
- **zaščita in varnost nacionalnega ozemlja pred novimi vrstami zunanjih nevarnosti** (terorizem, kriminal) – v pristojnosti OS nadzor in opazovanje zračnih in pomorskih poti v FR, podpora civilnim oblastem.

3. ORGANIZACIJA SISTEMA NAC. VARNOSTI:

3.1. PARLAMENT:

- sprejema zakone, ki se nanašajo na obveznost državljanov v nac. obr. in določa osnovna načela organizacije nacionalne obrambe;
- odobri objavo vojne;
- vlada lahko z dekretom objavi izredno stanje – če traja dlje kot 12 dni, mora zakon o tem sprejeti parlament;
- pred obravnavo pos. vpr. s področja obr. na zas. parl., o njih razpravljata KOMISIJA ZA NACIONALNO OBRAMBO in KOMISIJA ZA ZUNANJE ZADEVE IN OBRAMBO.

3.2. PRESEDNIK REPUBLIKE:

- je šef države in izvršne oblasti ter vrhovni poveljnik OS;
- kot vrhovni pov. OS je garant nac. samostojnosti, integritete in suverenosti države ter spoštovanja meddržavnih pogodb;
- edini lahko da ukaz za uporabo jedrskega orožja;
- v primeru resne in neposredne nevarnosti za vitalne interese naroda lahko izvede uporabo izrednih ukrepov;
- ima sebi podrejenega svetovalca s činom generala, ki je **NAČELNIK POSEBNEGA ŠTABA** v katerem so načelniki vseh vrst OS;
- kot vrhovni pov. OS je na čelu **KOMITEJA ZA OBRAMBO** v sestavi katerega so načelnik glavnega štaba in štabov vrst OS;
- predseduje **SVETU ZA OBRAMBO** – v njem še: predsednik vlade, min. za zun. zadeve, min. za notr. zadeve, min. za obr., min. za gosp. in finance. NALOGE sveta: sprejemanje odločitev o splošni orientaciji izgradnje obrambe in zaščita celotnega vodenja nac. obrambe ter v slučaju vojne tudi vodenje le-te.

3.3. PRESEDNIK VLADE IN MINISTRSKI SVET (VLADA):

- PRESEDNIK VLADE skrbi za to, da vlada izvrši odločbe parlamenta in predsednika rep. ter Sveta in Komiteja za obrambo s področja obr.;
- predsednik vlade lahko predlaga, vlada pa potrdi določene pomembne odločitve o obr. politiki in obrambi;
- predsednik vlade predstavlja dejanskega »ministra obrambe v celoti«;
- pri objavljanju št. funkcij obrambe mu pomaga **GLAVNO TAJNIŠTVO ZA NAC. OBRAMBO – SGND**

3.3.1. GLAVNO TAJNIŠTVO ZA NAC. OBR. - SGND:

- je strokovni organ => pomaga predsedniku vlade, razpravlja o strateških vpr., usklajuje delo ministrstva na področju civilne obr., koordinira tudi civilne in gosp. obr. aktivnosti in je na prvem mestu zadolžen za pripravo načrtov za primer nevarnosti in za zaščito javne uprave in preb.

3.3.2. DELEGACIJA ZA OBR. IZOBRAŽEVANJE IN RAZISKAVE:

- zadolžena za razvoj obr. izobraževanja zunaj vojaške organizacije – na vseučiliščih in visokošolskih ustanovah.

3.4. MINISTRSTVO ZA OBRAMBO:

- na vrhu je MINISTER ZA OBRAMBO, ima za pomočnika lahko državnega sekretarja;
- razdeljeno na: **UPRAVNI (CIVILNI) DEL** (Direkcija za vojaško službo in družbene vezi; Direkcija za finančno službo; Direkcija za splošno upravo; inšpekcija); **VOJAŠKI DEL** (glavi štab; štabi zvrsti OS – KoV, VM in VL) in **GLAVNO DIREKCIJO ZA ŽANDARMERIJO**.

3.4.1. NAČELNIK GLAVNEGA ŠTABA:

- odgovoren za uporabo OS in njihovo sposobnost za izvedbo nalog, ki jih potrdita predsednik rep. ali vlada, katerih vojaški svetovalec je;
- neposredno je nadrejen načelnikom štabov zvrsti OS, ko se jim zadajo operativne naloge;
- v primeru krize ali vojne je glavni poveljnik OS – vodi in poveljuje vsem bojnim delovanjem, izvzemajoč uporabo jedrskih sil => vodenje operacij poteka v sodelovanju s 3 načelniki zvrsti OS.

3.4.2. OPERATIVNI ARMADNI CENTER (COA):

- v pomoč ministru za obr. in načelnikom štabov pri izvedbi nalog iz njihovih pristojnosti;
- NALOGE: zbiranje, obdelava, predstavitev podatkov, ki so potrebni za odločanje v ministrstvu in vladi.

3.4.3. NACIONALNA ŽANDARMERIJA:

- nima svojega štaba, temveč GLAVNO DIREKCIJO, na čelu katere je glavni direktor.

3.5. MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE:

- zadolženo za operativno vodenje civilne obrambe;
- MINISTER ZA NOTR. ZADEVE rešuje št. vpr. povezana s civilno obr. v sodelovanju z min. za obr., min. za gosp. in finance;
- minister ima na razpolago dve veliki službi: GLAVNA UPRAVA NAC. POLICIJE in UPRAVA ZA OBRAMBO IN CIVILNO ZAŠČITO.

3.5.1. GLAVNA UPRAVA NAC. POLICIJE:

- odgovorna za vse v povezavi z vzdrževanjem javnega reda in miru ter zaščito sredstev.

3.5.2. UPRAVA ZA OBR. IN CIVILNO ZAŠČITO:

- zajema 5 različnih služb, katerih glaven naloge so: organizacija civ. obr., urjenje, opremljenost, operativna uporaba, popolnjevanje civilne zaščite z ljudmi in mat. sredstvi na osnovi obveze in prostovoljstva, koordinacija dela gasilcev, urejanje sodelovanja z različnimi društvi,...
- v miru razpolaga s številnimi silami civilne zaščite, ki so umeščene v **KORPUS CIVILNE ZAŠČITE**.

3.6. FRANCOSKA VOJAŠKA IND.:

- deli se na tri veje: LETALSKA IND., ELEKTRONIKA in PROIZVODNJA RAZNEGA OROŽJA (DGA);
- zaposluje okoli 400.000 ljudi;
- nakup orožja za potrebe OS je v pristojnosti GLAVNE DELEGACIJE ZA OBOROŽEVANJE – DGA: kontrola investicij in proračuna, raziskave in razvojna politika ter opremljanje vseh zvrsti OS so osnovne naloge delegacije;
- na čelu je direktor, ki neposredno odgovarja min. za obr.

* TREND V FR VOJ. IND.: postopno združevanje FR podjetij – proizvajalcev orožja (zaradi racionalizacije proiz.) in vse večja vlaganja v mednarodne razvojne oboroževalne programe.

4. **OBOROŽENE SILE:**

V OS poteka reorganizacija. Glavna sprememba je ukinitve obveznega služenja voj. roka (do konca I. 2001). Sistem popolnjevanja je prej temeljil na popolnjevanju s poklicnimi vojaki in vojaki na služenju voj. roka (10 mesecev). S prehodom na prof. vojsko bi dobili manjšo a boljše usposobljeno in opremljeno vojsko ter s tem zmanjšali operativne str. ter povečali zmogljivosti. Št. prip. se bi zmanjšalo z okoli 500.000 na 350.000.

4.1. JEDRSKE SILE:

- reorganizacija vojske privedla do zmanjšanja strateških sil za odvrčanje;
- v sestavi okoli 8.700 pripadnikov (mornarica 5.000, zračne sile 3.100, žandarmerija 600);

4.2. KOPENSKA VOJSKA:

- 200.000 prip. (90.000 na služenju, 9.000 žensk) => zmanjšanje na 170.000;
- okoli 50.000 do 60.000 voj. bi vključili v sestavo FR sil za hitro posredovanje (FAR), ki bi bili pripravljene za misije daleč od državnega ozemlja;
- glavne formacije so: 1 korpus z 2 oklopnima in 1 planinsko divizijo;
- Eurocorps: oklopna enota v FR-NEM brigadi;

- Tujska legija 8.000 prip.; Mornariške sile 31.000; Specialne enote (padalci + helikopterski enoti).

4.3. VOJNA MORNARICA:

- 63.000 prip. => zmanjšanje na 55.000;
- iz flote bodo umaknili nekaj zastarelih plovil, v uporabo pa uvedli 4 podmornice, 2 letalonosilki (ena v fazi testiranja – mnogo težav).

4.4. ZRAČNE SILE:

- 95.000 prip. => zmanjšanje na 70.000;
- št. letal se bo zmanjšalo za 1/4 => uvedba novih sodobnih letal (Rafale);
- ima štiri glavna pov.: (1) Pov. za protizračno obr. in veze; (2) Zračnoobrambno pov.; (3) Pov. za zračne premike; (4) Trenažno pov.

5. **SILE NOTR. VARNOSTI:**

5.1. NACIONALNA ŽANDARMERIJA:

- v sklopu kopenskih sil deluje kot teritorialna vojska;
- ima pomembno vlogo v obrambi države;
- 90.000 prip. razmeščenih v: Teritorialni ž., Mobilni ž.; prekomorskih silah, šolstvu, administraciji in ostalih delih (Republiška garda,...) => v rezervi 140.000 prip.;
- skupaj s policijo žandarmerija predstavlja pomembno komponento notr. varnosti;
- **NALOGE: v miru:** zaščita za potrebe vlade in privatnih oseb. Rep. garda in Mobilna ž. zadolžene za ohr. javnega reda, zaščito državnih institucij, področna ž. s ukvarja s problematiko kriminala in prometa; **v vojni:** nadzor jedrskega orožja, sodelovanje z rezervisti in priprava mobilizacije, opravlja delo vojaške policije, varuje pomembne obr. infrastrukture;
- zaradi pomembne vloge Ž se bo v bodoče njen obseg še povečal.

5.2. OBVEŠČEVALNE SLUŽBE:

*V OKVIRU GLAVNEGA TAJNIŠTVA ZA NAC. OBR.:

- **Glavna uprava za zunanjo varnost:** voj. obv. dejavnost, strat. zbiranje info., kontraobveščevalna dej. zunaj meja F;
- **Vojaškoobveščevalna uprava:** planiranje, koordiniranje uporabe vojaškoobv. dejanosti. Ukvarja se tudi s pol. in strateškim obv. delom. Podrejena ministru za obr.;

- **Uprava za obr. zaščito in varnost:** vojaške protiobv. operacije in pol. nadzor OS;

- **Brigada za obv. in elektronsko bojevanje:** prisluškovanje elektronskim komunikacijam;

- **Centralna služba za var. info. sistemov:** regulacija uporabe kriptosistemov.

*V OKVIRU MNZ:

- **Služba za splošne informacije:** zbiranje in obdelava info., potrebnih za delo vlade;
- **Uprava za varnost ozemlja:** nadzor obv. aktivnosti teroristov, Izraela in ZDA na ozemlju F;
- **Osrednja uprava sodne policije:** del nac. pol. sil, katerih glavna naloga je zagot. notr. varnosti in zatiranje kriminala;
- **Republiški var. odredi:** nadzor nad spoštovanjem zakonov.

*V OKVIRU MO:

- **Center za analize in napovedi;**
- **Nacionalna komisija za nadzor var. sporočil:** kriptografija.

5.3. CIVILNA OBR.:

- zavzema pomembno mesto v sistemu obrambe;
- zajema zaščito preb. pred vsemi dogodki, ki so ljudskega, tehnološkega ali naravnega porekla in so predstavljajo grožnjo življenju => pozornost je usmerjena predvsem na preprečevanje nevarnosti;
- tako mora civilna obr. zagotoviti var. org. javne oblasti in upravnega organa, zagotoviti varnost ozemlja, ohraniti voljo ljudstva za boj proti agresorju, zaščititi mat. sredstva, pomagati pri reševanju preb.;
- je v pristojnosti ministra za notr. zadeve;
- vzpostavljena je na TERITORIALNEM konceptu in se odvija na ravni departmajev (zagotavljanje vseh nalog civilne obr.), okrajev in con. Celotno ozemlje je razdeljeno na 6 obr. con, 22 okrajev in 95 departmajev.

5.4. GOSPODARSKA OBR.:

- predstavlja enakovredno komponento vojaški in civilni obr.;
- je v pristojnosti ministra za gosp., finance in denacionalizacijo, pri čemer mu pomaga Komisija za gosp. obr. posle;
- naloga je zagotavljanje gosp. delovanja v vseh pogojih vojne z namenom preskrbe OS sil in državljanov => v ta namen je potrebno pripraviti načrt vojne strukture gosp. in načrtovati potek mobilizacije.

VELIKA BRITANIJA

1. **POLITIKA NAC. VARNOSTI (NV):**

1.1. VARNOSTNE PRIORITETE ZA RAZVOJ NAC. VARNOSTI:

- **EVROPSKA VARNOST IN NATO** – evr. varnost temeljni vir varnosti VB, članstvo v Natu najboljša zaščita pred različnimi var. riziki in tako ostaja temelj varnostne in obr. pol. VB;
- **VAR. PRIORITETE ZUNAJ EVROPE** – primarna interesna področja so Sredozemlje, področje Bližnjega vzhoda – posebno Perzijski zaliv;
- v pol. NV se veliko pozornosti posveča problematiki nadzora nad oboroževanjem – VB sodeluje v nekaj programih, ki so znatno pripomogli k zmanjšanju nevarnosti v Evropi => Sporazum o omejevanju konvencionalnih sil v Evr. (CFE), Sporazum o neširjenju jedrskega orožja (NPT), Sporazum o prepovedi jedrskih poizkusov (CNTB).

2. OBRAMBNA POLITIKA:

2.1. PRIMARNI CILJI OBR. POL.:

- zagotavljanje obrambe in varnosti VB in vseh njenih teritorijev, vključno s podporo civilnim oblastem v boju proti terorizmu;
- zagotavljanje obrambe v primeru večje zunanje ogroženosti VB in njenih zaveznikov;
- promoviranje širših var. interesov VB z namenom vzpostavitve medn. varnosti in stabilnosti in izboljšava svobode ter demokratičnih institucij in svobodne trgovine.

2.2. VRSTE NALOG OS – glede na izhodišča obr. pol.:

- vzdrževanje mirnodobne varnosti (podpora v boju proti terorizmu, kriminalu,...);
- zagotavljanje varnosti prekomorskih ozemelj (preprečevanje kupčevanja z drogami in medn. kriminala);
- obrambna diplomacija (nadzor oboroževanja, preprečevanje širjenja jedrskega orožja,...);
- zaščita širših britanskih interesov;
- humanitarne operacije in operacije vzdrževanja miru;
- delovanje v primeru regionalnih spopadov zunaj področja Nata;
- delovanje v primeru regionalnih spopadov, ki vključujejo angažiranje Nata;
- preprečevanje strateškega napada na Nato.

3. STRUKTURA SISTEMA NAC. VARNOSTI:

3.1. MINISTRSKI KABINET (VLADA) NA ČELU S PREMIEROM:

- najvišji organ upravljanja z obrambo in poveljevanja OS;
- izvaja obr. pol. države, ki jo snuje parlament;
- skrbi za izgradnjo OS in njihovo uporabo pri zaščiti interesov VB.

3.2. PARLAMENT:

- določa smernice razvoja obr. politike in okvire delovanja obr. sistema, vendar nima neposrednega vpliva na nadaljnje oblikovanje obr. pol. (ima samo nadzorno in svetovalno vlogo, praktične poteze pa izvaja vlada);
- izvaja sestanke na temo obrambe, npr. sestanek **ODBORA ZA OBRAMBE OCENE** – določa se koncept obr.

3.3. KOMITE ZA OBRAMBO:

- ukvarja se z izdelavo obr. koncepta države v vseh njenih segmentih – vojaška in civilna obr. in vojaška ind.;
- **SESTAVA:** premier (tudi predsednik komiteja), minister za obr., min. za finance, min. za zunanje zadeve, min. za ind. in trgovino;
- nadzira razvoj OS v miru, v času vojne pa vodi bojne operacije;
- predlaga višino in strukturo financ za obr.

3.4. MINISTRSTVO ZA OBRAMBO:

- izvaja naloge, ki jih dobi s strani kabineta in Komiteja za obr.;
- se neposredno ukvarja z razvojem OS ter jih vodi in jim poveljuje v operativni uporabi;
- v njegovi sestavi **CIVILNO OSEBJE** in **VOJAŠKO OSEBJE**, ki je odgovorno **NAČELNIKU GLAVNEGA ŠTABA** (odgovoren za izvajanje obr. pol. in strategije ter operativnih nalog in vodenja OS) in **STALNEMU PODTAJNIKU** (zadolžen za kontrolo proračuna in upravljanje z resursi);
- ima poseben kolegijski organ – **SVET ZA OBRAMBO**, ki je na voljo ministru za obr. => ukvarja se z vpr. razvoja in operativne uporabe OS;
- ima naslednje oddelke: **GLAVNI ŠTAB** in **ŠTABI ZVRSTI OS** (KoV, VM, VL); **ODDELEK ZA NAČRTOVANJE IN IZGRADNJO OS**; **ODDELEK ZA OBOROŽEVANJE**; **FINANČNI ODDELEK**; **PERSONALNI IN ADMINISTRATIVNI ODDELEK**; **ZNANSTVENO-RAZISKOVALNI ODDELEK**.

3.4.1. GLAVNI ŠTAB:

- organ neposredno zadolžen za operativno upravljanje in poveljevanje OS;
- načelnik glavnega štaba je glavni poveljnik OS države, čeprav to ni razvidno iz njegovih pooblastil, ki so formalno poverjena kroni;
- neposredno so mu podrejene jedrske sile, ostale pa preko štabov zvrsti OS (KoV, VL, VM), ki imajo določeno samostojnost v razvoju in operativni uporabi podrejenih sil.

3.4.2. STALNI ZDRUŽENI ŠTAB - PJHQ:

- zadolžen za skupne operacije vseh treh zvrsti OS in tudi za sodelovanje OS v operacijah pod poveljstvom OZN.

4. VOJAŠKA OBRAMBA:

- **NOSILEC:** oborožene sile – 210.000 prip. => v KoV (110.000 + 250.000 v rez. – v sestavi Teritorialne vojske 55.000 prip.); v VM 45.000 prip. (rez. 25.000); zračne sile 50.000 (45.000 v rez.);
- **POPOLNJEVANJE:** izključno s poklicnimi vojaki => sile so rel. majhne, vendar dobro opremljene, obstaja pa velika rezerva, s katero se lahko popolni vojno sestavo.
- **USPOSABLJANJE:** kandidati pridejo preko štabov vojnih okrožij => po 3 letih gredo lahko na dodatno uspos. (če izpolnjujejo pogoje) in postanejo podčastniki ali na vojaški akademijo (za častniški položaj). Za častnike in podčastnike lahko kandidirajo tudi civilisti s primerno izobrazbo.

4.1. STRATEŠKE SILE:

- 1900 prip. Nosilec odvratanja z jedrskim orožjem je VM (tri podmornice nosilke balističnih izstrelkov);

- v njihovem okviru tudi BMEWS radarska postaja – opozarjanje pred napadom z balističnimi izstrelki.

4.2. KOPENSKA VOJSKA:

- najštevilčnejša vrsta OS, ki je namenjena za samostojno izvajanje bojnih operacij in sodelovanje z drugimi vrstami OS;
- **ORGANIZACIJA:** glavni štab KoV; 3 vojaška pov. s 3 divizijskimi štabi; pov. sil nameščenih v Nemčiji; štab združenih sil za hitro posredovanje; veliko število manjših vojaških enot;
- Za uporabo v Natovih multinacionalnih formacijah ARRC so predvidene: oklepna divizija nameščena v Nemčiji in sile na ozemlju VB;
- Za uporabo v okviru formacije ACE Mobile Forces je predvidena pehotna bojna enota;
- v skladu z dokumentom Strategic Defence Review se bo KoV povečala za pribl. 3000 pripadnikov pri čemer se predvideva formiranje nove motorizirane brigade in dveh izvidniških oklepnih enot;
- **TERITORIALNA VOJSKA:** ter. oz. rezervne enote so namenjene okrepitvi stalnih enot v primeru izbruha vojne ali izrednega stanja. Enote so popolnjene z bivšimi poklicnimi vojaki, ki prostovoljno služijo v TV ali pa s civilnimi prostovoljci. **TIP1: (1) samostojne enote** (bojne formacije); **(2) specialistične enote** (inženirske, sanitetne); **(3) enote državne obrambe.**

4.3. VOJNA MORNARICA:

- poveljuje ji načelnik štaba VM, ki je hkrati svetovalec min. za obr. glede pomorskih vpr.;
- vsa plovila so dejansko namenjena za operacije v okviru Nata;
- v sestavi so: pomorske enote, mornariško letalstvo, enote Kraljevskih marincev;
- stara plovila se bodo umaknila iz uporabe, nadomestila jih bodo nova, vendar v manjšem številu.

4.4. KRALJEVSKE ZRAČNE SILE - RAF:

- glavna poveljstva so JURIŠNO POV. (priprava bojnih enot); POV. ZA OSEBJE IN USPOSABLJANJE (upravljanje z osebjem in izvajanje urjenja); LOGISTIČNO POV. (podpora vsem letalskim enotam in podpora letalskim komponentam mornarice in KoV).

5. **CIVILNA OBRAMBA:**

- ozemlje VB je razdeljeno na 13 regij civilne obrambe;
- NALOGE: protipožarna zaščita; RKB zaščita; zdravstvena in socialna skrb; opazovanje in obveščanje o nevarnostih; evakuacija;
- enote CO so formirane izključno na osnovi prostovoljstva in vključitve služb, ki so redno zadolžene za zaščito in reševanje (lokalna policija, gasilci, zdravstvo,...);
- SLUŽBA ZA OPAZOVANJE IN OBVEŠČANJE: najbolj razvit segment CO. Namenjena je za opozarjanje preb. pred nevarnostjo iz zraka, za zbiranje in predajo podatkov administrativnimi in vojaškim organom o vseh vrstah nevarnosti v miru in vojni.

6. **GOSPODARSKA OBR.:**

- okostje predstavlja vojaška ind. => za razvoj orožja in voj. opreme namenja VB veliko sredstev;
- odgovornost za načrtovanje, raziskave, razvoj in proi. orožja nosi MO – Oddelek za nabavo.

7. **SILE NOTR. VARNOSTI:**

7.1. POLICIJA:

- VB nima nacionalne policije, niti ministrstva za notr. zadeve. Obstajajo »območne« policijske sile, katere vodi poseben komite, v katerem so predstavniki lokalnih oblasti. Na področju Londona je posebna policijska org. (Metropolitanska policija). V njenem okviru deluje kriminalistični oddelek – Scotland Yard, ki sodeluje z drugimi pol. org. in zastopa VB v Interpolu.

7.2. OBVEŠČEVALNE SLUŽBE:

- MI5: protiobveščevalna org. – preprečevanje tuje obvešč. dejavnosti v državi. Razdeljena je na odseke z različnimi nalogami (prisluskovanje in nadzor, zaščita drž. funkcionarjev,...);
- MI6: obvešč. dejavnost v tujini ter širjenje nalog na področje boja proti kriminalu;
- GCHQ: podobno kot am. NSA; nadzor vladnih elektronskih komunikacij in prisluskovanje tujim komunikacijskim sistemom.

GRČIJA

1. **POLITIKA NAC. VARNOSTI (NV):**

1.1. PRINCIPI GRŠKE NACIONALNO-OBRAMBNE POLITIKE:

- spoštovanje mednarodnih sporazumov, načel UL OZN in Helsinške sklepne listine. Potek mej in legalne suverene pravice so točno definirane. Vzdrževanje grškega helenizma in njegove suverenosti smatra G za nac. dolžnost in vitalni interes;
- G se zavzema za mir, stabilnost in načela mednarodnega prava;
- miroljubno reševanje sporov in odvratanje nevarnosti usmerjenih proti nac. var. s pomočjo pol., diplomatskih, ek. in vojaških sredstev;
- spoštovanje mednarodnih obveznosti, ki izhajajo iz CFE sporazuma, sporazuma Open Skies in drugih relevantnih sporazumov;
- preprečevanje nabave in uporabe orožja za masovno uničevanje (jedrskega, kemičnega, biološkega) in podpora mednarodnim naporom usmerjenim k zmanjšanju proliferacije takšnega orožja;
- aktivno sodelovanje v Nato in ZEU ter EU, pri čemer G vidi sebe kot edino članico zahodnih organizacij, ki je sposobna prevzeti stabilizacijsko vlogo na področju Balkana, Črnega morja in V Sredozemlja.

1.2. CILJI NV POLITIKE:

- ohranitev miru, zaščita ozemeljske celovitosti ozemlja, zaščita nac. samostojnosti, suverenosti in var. grškega naroda od kakršnegakoli napada ali zunanje grožnje;
- vzdrževanje grškega helenizma in skrb za helenske manjšine zunaj ozemlja G;
- nakup potrebnih sredstev za nac. obr. za vzdrževanje nac. suverenosti kopnega, morja in zračnega prostora;
- zaščita sposobnosti za izvedbo kopenskega, pomorskega in zračnega transporta;

- stabilnost v regiji, reševanje obrobnih konfliktov in ohranitev vojaškega ravnotežja;
- promoviranje prijateljstva in dobro sosedskih odnosov ter kooperacije v coni G geopolitičnih interesov na področju Evrope, Balkana, Črnega morja, V Sredozemlja, Bližnjega V in S Afrike;
- maksimizacija prednosti, ki izhajajo iz sodelovanja v zvezah in kolektivnih var. organizacijah z namenom zaščite nac. interesov ter hkratnim izpolnjevanjem mednarodnih obveznosti;
- razvoj nacionalnega gospodarstva, posebej razvoj domače obrambne ind. in znanstvenih raziskav s področja obrambe;
- sodelovanje OS v odpravi posledic naravnih nesreč in utrjevanje solidarnosti med ljudstvom in OS.

1.3. PRINCIPI GRŠKE VOJNE STRATEGIJE:

- OBRAMBNA SAMOZADOSTNOST – angažiranje vseh razpoložljivih sredstev in ljudi za obrambo države;
- FLEKSIBILEN ODGOVOR – reakcija na kakršenkoli izziv mora biti odgovorna, selektivna, hitra in učinkovita;
- ZDRUŽENO OBRAMBNO PODROČJE – G in Ciper sta l. 1994 osnovala združeno obr. področje zaradi odvratanja turške vojaške nevarnosti.

2. STRUKTURA NAC. VARNOSTI (NV):

2.1. PREDSEDNIK REPUBLIKE:

- pooblaščen za objavo vojne in podpis miru, za vstop države v zaveznitstva z drugimi državami in za sodelovanje G v mednarodnih org. => na zahtevo **VLADE** je za ratifikacijo omenjenih odločitev potrebna parl. večina;
- lahko izvaja določene izredne ukrepe, ki jih mora podpisati minister, ki je pristojen za področje, na katerega se nanašajo ukrepi;
- je vrhovni poveljnik OS.

2.2. SVET (ZBOR) ZA ZUNANJO POLITIKO IN NAC. OBRAMBO (KYSEA):

- vladno telo, zadolženo za sprejemanje odločitev na področju nac. obrambe – formuliranje nac. obr. politike, dajanje predlogov predsedniku rep. o objavi in prekinitvi splošne ali delne mobilizacije ali objavi vojne,....;
- SESTAVA: predseduje predsednik vlade, min. za zunanje zadeve, min. za obr., minister za gosp., min. za notr. zadeve, načelnik glavnega štaba.

2.3. MINISTRSTVO ZA OBRAMBO:

- zadolženo za izvajanje nacionalne obr. politike;
- **NALOGE MINISTRA:** kontrola in poveljevanje OS in izvajanje nac. obr. politike; usmerjanje dela ministrstva, glavnega štaba in služb OS; odobritev nac. vojne (vojaške) strategije; predlaga bodočo strukturo OS vladnemu Svetu za zun. pol. in nac. obr.; sprejema odločitve o strukturi in org. OS;
- **NAMESTNIK MINISTRA** dobiva naloge, ki jih skupaj pripravljata premier in min. za obr. in jih lahko prenese na načelnike zvrsti OS in druge visoke častnike;
- znotraj min. deluje tudi **DIREKCIJA GRŠKE OBRAMBNE INDUSTRIJE (DID)** – koordinira in kontrolira proizvodnjo, razvoj, vlaganja, izvoz in kvaliteto oborožitvenih sistemov.
- **v sestavi ministrstva delujejo:**

2.3.1. OBRAMBNI SVET:

- svetovalno telo v okviru min. za obr., na čelu katerega je predsednik vlade;
- razglablja o vpr. vojaške (vojne) politike države in načelih splošnega vodenja in poveljevanja OS.

2.3.2. SKUPNI SVET NAČELNIKOV GLAVNIH ŠTABOV:

- daje predloge min. za obr. o vpr. nac. vojne (vojaške) strategije, oceno bojne pripravljenosti, usmeritvah obr. načrtovanja, strukture OS.

2.3.3. NAČELNIK GLAVNEGA ŠTABA OS/GLAVNI ŠTAB OS (HNDGS):

- načelnik je svetovalec min. za obr. za vojaška vpr. in glavni vojaški svetovalec vladnega Sveta za zunanjo pol. in nac. obr.;
- v primeru vojne je glavni poveljnik vojske, kateremu so neposredno podrejeni načelniki štabov zvrsti OS;
- glavni štab zagotavlja koordinacijo delovanja celotnih OS (KoV, VM, VL) in izvaja povelja vrhovnega poveljnika, Obrambnega sveta in ministrstva za obrambo;
- v neposredni nevarnosti/vojni so pod poveljstvom glavnega štaba policijske sile, obalne sile in civilno letalstvo ter celotna državna uprava, ki je vezana na nac. obr.

2.3.4. VRHOVNI SVET (ZBOR) ZVRSTI OS:

- daje predloge in deluje na sledečih področjih: organizacija in struktura zvrsti OS, operativni doktrini pos. zvrsti, programih oboroževanja,...

2.3.5. NAČELNIKI GLAVNIH ŠTABOV ZVR:STI OS

- vsak načelnik je glavni svetovalec ministru za obr. za problematiko svoje zvrsti OS.

2.3.6. OSEBJE MIN. ZA OBR.:

- svetovalno telo sestavljeno iz vojaškega in civilnega osebja, ki pripravlja vse info., ki so potrebne ministru za obr.

2.3.7. GLAVNA UPRAVA ZA OBOROŽEVANJE

2.3.8. INTEGRIRANA ADMINISTRATIVNA AGENCIJA MIN. ZA OBR.

3. OBOROŽENE SILE:

OS imajo skupaj okoli 170.000 pripadnikov (110.000 nabornikov). V rezervi je okoli 300.000 ljudi (obv. služenja v rezervi do 50. leta). OS so sestavljene iz KoV, VM in VL.

3.1. NOVE NALOGE VOJSKE:

- v miru vzdrževati visoko bojno pripravljenost in s tem pripomoči k odvratanju potencialnih sovražnikov;
- sodelovati v postopkih kooperacije in izgradnji zaupanja v okviru OVSE, in sicer skladno z osnovnimi cilji nac. pol.;
- prispevati h kriznemu menedžmentu v smislu oblikovanja relevantnih pol. odločitev za uporabo vojaških ukrepov;
- sposobnost, da hitro usposobi sile in jih na podlagi strateške popolnitve prepelje v stanje popolne pripravljenosti;
- v primeru preobrazbe krize v oborožen spopad razvije sile in priredi bojna povelja smeri in obliki nevarnosti ter trenutno in odločno zaščiti ozemeljsko celovitost G.

3.2. POPOLNJEVANJE:

- obvezno služenje vojaškega roka – različno glede na zvrst OS => KoV (15-19 mes.); VL (17-21 mes.); VM (19-23 mes.);
- usposabljanje poteka v treh fazah: osnovno urjenje, specialistično urjenje, urjenje v vojaških enotah;
- dol. število obveznikov služi rok v Šoli za rezervne častnike – za častnike rezervnih enot;
- G ohranja zaradi zunanje-političnih razlogov dolg vojaški rok (najdaljši med članicami Nata) => da bi se lahko voj. rok skrajšal se poskuša pospeševati prostovoljno služenje v vojski (traja 3 leta);
- podčastniki in vojaki so voj. obvezniki do 40 leta, častniki so voj. obvezniki do 50 leta starosti.

3.3. KOPENSKA VOJSKA:

- najštevilčnejša zvrst OS => sestavljena iz aktivnih in rezervnih enot ter nacionalne garde;
- TRI KATEGORIJE: **kategorija A** (enote, ki lahko takoj pričnejo delovati v polni sestavi); **kategorija B** (lahko začno takoj delovati vendar se del sestave popolni z mobilizacijo) => z reorganizacijo naj bi se ta del preoblikoval v SILE ZA HITRO POSREDOVANJE in SPECIALNE SILE KoV; **kategorija C** (enote, ki so sposobne delovati po izvedeni mobilizaciji).
- NACIONALNA GARDA: predstavlja teritorialno vojsko in je rezervna in pomožna sila KoV. Namenjena je za zaščito notranjega reda v državi, podporo operativni vojski ter zaščito vitalnih objektov.

3.4. VOJNA MORNARICA:

- ima zelo pomembno vlogo zaradi zaščite pomembnih morskih poti na prostoru Egejskega morja ter prehodu iz Črnega v Sredozemsko morje;
- NAČELNIK GLAVNEGA ŠTABA VM je hkrati glavni pov. za V Sredozemlje znotraj Nata (COMED EAST) in je odgovoren za obr. pred vsemi nevarnostmi na tem območju;
- NALOGE: zaščita celovitosti državnega ozemlja in njegovih komunikacij; zaščita pom. prometa med G in T, državami V Sredozemlja in Srednjega V, Črnega morja in Sredozemlja; izvedba protinapada v primeru napada na Nato v tej regiji;
- CILJI POMORSKE STRATEGIJE: odvratanje, nadzor morja in projekcija moči, mornariška prisotnost;
- VRSTE DELOVANJA: nadzor G voda; vzpostavitev pomorske prisotnosti G v Sredozemlju v okviru izvajanja nac. obr. politike; izvajanje pomorskih vaj skupaj z zavezniki z namenom zagotavljanja visoke bojne pripravljenosti.
- STRUKTURA: (1) Glavni štab; (2) Poveljstvo flote; (3) Pomorsko trenažno pov.; (4) Pomorske sile (v njihovi sestavi različna pov. in službe).
- v sklopu vojaške doktrine G velik vplav v posodobitev svoje VM.

3.5. ZRAČNE SILE:

- v miru so odgovorne za organizacijo in usposabljanje prip. in za vzdrževanje opreme in ljudi na najvišji stopnji zračno-obrambne pripravljenosti. Zagotavljajo nadzor, kontrolo in zaščito ko gre za G zračni, pomorski in kopenski prostor;
- v vojni sod. v obr. države v sodelovanju s silami KoV in VM in lahko delujejo tudi v sklopu multinacionalnih sil;
- STRUKTURA: (1) **Pov. taktičnega letalstva** (operativni center za poveljevanje letalskim eskadrijam; radarsko opazovanje celotnega G ozemlja); (2) **Pov. za podporo** (oskrba, vzdrževanje in prevoz); (3) **Pov. za usposabljanje** (usposabljanje častnikov, podčastnikov in obveznikov).

4. **CIVILNA OBRAMBA:**

- nac. obramba G je odgovornost vseh njenih državljanov => CO mora v obrambno načrtovanje mobilizacije vplesti več državljanov;
- v miru CO reagira na potencialne naravne, tehnološke in druge nesreče, v primeru kriz ali vojne pa je zadolžena za zagotavljanje varnostnih ukrepov in sodelovanje o obrambi ozemlja.

TURČIJA

1. **PRINCIPI POLITIKE NAC. VARNOSTI (NV):**

1.1. NAČELA POL. NV:

- razvijanje miroljubnih odnosov v regiji;
- zaščita stabilnosti države;
- zaščita družbeno-ekonomskega razvoja države v miru.

1.2. PRINCIPI T OBRAMBNE POL.:

- zagotavlja miru znotraj države in v svetu;
- prispevek k zmanjšanju mednarodnih napetosti in k izgradnji pravičnega in trajnega miru;
- zaščita in ohranjanje samostojnosti in celovitosti države;
- preprečevanje kriz in konfliktov;
- aktivna vključenost v obr. sisteme kolektivne varnosti.

1.3. GLAVNE GROŽNJE TURČIJI:

- primarne notranje: Delavska partija Kurdistan (PKK) in turško islamsko fundamentalistično gibanje – resna grožnja za ozemeljsko in nacionalno integriteto države;
- primarne zunanje: Grčija in Sirija – T mora načrtovati obr. sposobnosti tako, da lahko istočasno vodi bojne operacije na egejskem področju proti G in na južni meji s Sirijo.
- ostale večje grožnje so vpr. Cipra in armenske zahteve po delih turškega ozemlja.

2. STRUKTURA NAC. VARNOSTI:

2.1. PRESEDNIK REP.:

- je vrhovni poveljnik OS;
- predseduje SVETU ZA NACIONALNO OBRAMBO;

2.2. SVET ZA NACIONALNO OBR.:

- predseduje mu predsednik rep., sestavljajo ga še: predsednik vlade, načelnik glavnega štaba, min. za obr., min. za notr. zadeve, min. za zunanje zadeve, poveljniki zvrsti OS in poveljnika žandarmerije;
- za vlado pripravlja ocene o formuliranju in izvajanju pol. nac. varnosti;
- določa načine načrtovanja in izvajanja pol. nac. varnosti;
- določa ukrepe povezane z izvedbo načrtov in programov, ki so oblikovani na temelju pol. nac. varnosti;
- določa ukrepe potrebne za zaščito teritorialne celovitosti ozemlja in samostojnosti države;
- določa principe financiranja določenih področij obrambe;
- daje predloge povezane z mednarodnimi sporazumi s področja varnosti, ki jih je (ali jih namerava) T podpisala;....

2.3. MINISTRSKI SVET (VLADA):

- parlamentu odgovorna za nac. varnost in pripravo OS za obrambo države.

2.4. PARLAMENT:

- pristojen za odločitev o objavi vojne;
- določa razmestitev enot turških OS zunaj meja države in izdaja dovoljenje za namestitev tujih vojaških enot na ozemlju T.

*** MINISTRSTVO ZA NACIONALNO OBRAMBO in GLAVNI ŠTAB OBOROŽENIH SIL sta glavni instituciji odgovorni za obrambo države.**

2.5. MINISTRSTVO ZA NAC. OBRAMBO:

- zadolženo za reševanje vpr. financiranja OS, nakup nove opreme, vodenje obr. industrije, razvojnih obrambnih programov, vojnega pravosodja, izvedbo nabora in mobilizacije.
- razdeljen je na PODSEKRETARIJAT MIN. ZA OBR. in PODSEKRETARIJAT VOJAŠKE IND.

2.5.1. PODSEKRETARIJAT MIN. ZA OBRAMBO:

- zadolžen za nakup orožja in opreme za potrebe OS, pripravo izvedbe proračuna OS, identifikacijo in revizijo politike turške vojaške ind., kontrolo politike min. za obr., planiranje, koordinacijo in izvedbo zahtev turških OS povezanih s programom NSIP (NATO Security Investment Program),...

2.5.2. PODSEKRETARIJAT VOJAŠKE IND.:

- zadolžen za izvedbo vseh odločb povezanih s turško vojaško ind. ter organizacijo in kontrolo vseh teh aktivnosti.

2.6. NAČELNIK GLAVNEGA ŠTABA – določa ga predsednik republike:

- neposredno je podrejen predsedniku vlade in hkrati nadrejen ministru za obrambo – to je rezultat nepripravljenosti poveljstva, da se podredi ministrstvu za obrambo in kaže na politično samostojnost OS v T;
- v primeru vojne izvaja funkcijo glavnega poveljnika OS v imenu predsednika rep.

*** Operativno vodenje in poveljevanje OS je v pristojnosti Ministrstva za obr., Glavnega štaba OS in poveljnikov zvrsti OS (KoV, VM, VL).**

3. OBOROŽENE SILE:

Sestavljene so iz KoV, zračnih sil, VM in žandarmerije. Največji del sil se nahaja na ozemlju T, del pa na Cipru. Sile štejejo okoli 640.000 prip. (530.000 nabornikov). Služenje voj. roka traja 18 mesecev. Reorganizacija predvideva prehod na popolnoma poklicne sile (350.000 prip.). Vpr. je, če bo to doseženo saj prepreke predstavljajo nenehni boji s Kurdi, visoki str. prehoda na poklicno sestavo. Prehod bi hkrati tudi pomen zmanjšanje vpliva vojske na turško družbo.

3.1. TURŠKA VOJAŠKA STRATEGIJA:

- ODVRAČANJE na temelju vojaške moči je osnova turške voj. strategije;
- KOLEKTIVNA VARNOST – aktivna vključenost v regionalne in mednarodne zveze in institucije;
- PRIMARNA OBRAMBA – čim hitrejša identifikacija možnih spopadov in njihovo razreševanje če postane T udeležena v spopadu;
- DOSEGANJE ČIM VEČJE BOJNE PRIPRAVLJENOSTI OS – za preprečevanje izbruha kriz (odvratanje) in reševanje sporov po mirni poti in kombinaciji z drugimi ukrepi (ek., diplomatski,..) ter možno intervencijo v krizah zunaj področja regije, ki pa lahko vplivajo na nac. var. T.

3.2. KOPENSKA VOJSKA:

- predvidena je reorganizacija KoV v smeri zagotoviti tehnološko sodobno in visoko mobilno KoV, primerno za izvajanje sod. nalog. Novo doktrino mora izvesti Poveljstvo za usposabljanje in doktrino KoV => pripravljenost enot za večdimenzionalne operacije, operacije v globini sovražnikovega ozemlja. Predvideva se nakup sodobnih helikopterjev, novih tankov, oklepnih vozil,...
- KoV je razdeljena na: Prvo armado, Drugo armado, Tretjo armado, Četrto ali Egejsko armado;

- ŠOLANJE: v največji meri koristi svoje potenciale in delno tudi potenc. Nata => VOJAŠKA AKADEMIJA (šolanje častnikov KoV); VOJ. MEDICINSKA ŠOLA (zdravniki, veterinarji).

3.3. VOJNA MORNARICA:

- T nadzira zelo pomembne morske ožine (Dardanele, Istanbulsko ožino,...) => mornarica ima pomembno vlogo pri obrambi področij v Sredozemlju, Egejskem morju in Črnem morju;
- poveljnik T pomorskih sil je tudi poveljnik Nata za SV Sredozemlje (COMEDNOREAST);
- naloga je braniti T ozemlje in vzpostaviti ustrezno kontrolo na področju južnega krila Nata;
- OSNOVNE NALOGE: **preventivne** (planiranje, org. in vodenje sistema opazovanja in zgodnjega opoz. v vseh conah odg. in izvajanje vojaški vaj, kjer se testira zmožnost poraziti nasprotnika); **bojne** (vzpostavitev pomorske kontrole, s čimer se nevtralizira sovražnikove sile; vodenje ofenzivnih in defenzivnih operacij; kontrola trgovskega ladjevja; izvajanje pomorskih desantnih operacij).
- enote VM so sodobno zasnovane, da lahko zagotavljajo varnost J krila Nata;
- STRUKTURA: VM poveljuje **Poveljstvo VM**, ki je v sestavi **Glavnega štaba OS** v Ankari. Poveljstvu VM so podrejena sledeča poveljstva s pripadajočimi štabi, enotami in podpornimi enotami: **(1) Pov. flote; (2) Pov. severnega pomorskega področja; (3) Pov. za mornarsko izobrazbo.**
- ŠOLE: šole za mornariške častnike, šole za mornariške podčastnike in pomorske trgovske akademije;
- POSOBITVE: usposobitev pomorskih sil za delovanje na odprtem morju; razvijanje strateških pomorsko desantnih zmogljivosti; nadaljnje razvijanje infrastrukture.

3.4. ZRAČNE SILE:

- STRUKTURA: (1) Glavno poveljstvo letalskih sil; (2) Prva taktična letalska enota (obr. Z Turčije); (3) Druga taktična letalska enota (obr. V Turčije); (4) Letalsko transportno pov. (neposredno podrejeno glavnemu poveljstvu letalskih sil); (5) Letalsko trenajžno poveljstvo (neposredno podrejeno glavnemu poveljstvu letalskih sil).
- NALOGE: izgradnja, vzdrževanje in usposobitev takšnih letalskih sil, ki jih bo nasprotnik spoštoval, in ki bodo prilagojene zahtevam Nata za delovanje na vseh potencialnih bojiščih (tudi zelo oddaljenih); let. sile se pripravljajo za strateške napade na vitalne (vojaške) objekte nasprotnika in za podporo kopenskim in pomorskim silam.
- ŠOLANJE: častniki se šolajo na Letalski akademiji. Podčastniki se usposablajo v enotah specializiranih šol poveljstva letalskih tehničnih šol.
- POSODOBITVE: nakup sodobni letal, raketnih sistemov, sistemov za nadzor zračnega prostora.

4. SILE NOTRANJE VARNOSTI:

4.1. ŽANDARMERIJA:

- V MIRU ni v sestavi OS. Poveljstvo žandarmerije je podrejeno MNZ.
- V VOJNI se Ž združi s KoV in deluje pod enotnim poveljstvom kopenskih sil.
- NALOGE: zaščita in izvajanje zakonov, ki se nanašajo na var. in obr. države. Dejansko se njene naloge delijo na štiri funkcije, pri čemer je najpomembnejša funkcija civilne policije. V tej funkciji mora Ž skrbeti za izvajanje zakonov in vzdrževati javni red ter skrbeti za zaščito ljudi in lastnine. V primeru vojne/križe preprečuje sabotaže, gverilske akcije, delovanje tujih terorističnih skupin, tujih desantnih enot ipd.
- SESTAVA – pet vrst enot: enote notranje varnosti, mobilne, obmejne, šolske in logistične enote. Prve tri so operativne, drugi dve pa pomožni.
- ŠOLANJE: kadri se izobražujejo v žandarmerijski častniški šoli, Ž podčastniški šoli rodov in Ž podčastniški srednji šoli.
- POPOLNJEVANJE: popolnjevanje na podlagi pogodbe – kandidati se izberejo iz vrst vojakov, ki služijo voj. rok v žandarmeriji.

4.2. OBALNA STRAŽA:

- zasnovana na vojaškem ustroju in v miru podrejena MNZ. V primeru vojne deluje v okviru obor. sil;
- NALOGE: zagotavljanje varnosti obale in teritorialnih voda in voda znotraj države, ki so zunaj pristojnosti VM; zaščita vaj VM; sodelovanje v akcijah iskanja in reševanja; boj proti tihotapljenju in ilegalnemu vstopu v Turčijo.
- STRUKTURA: organizacijsko razdeljena v 4 poveljstva za posamezna področja, pov. zračne enote, 3 pov. za vzdrževanje in popravila, pov. za oskrbo, trenajžno pov., ladijske in letalske enote.

4.3. POLICIJSKE SILE:

- so pod kontrolo MNZ in opravljajo tri vrste dejavnosti: **administrativno** (varnost ljudi in lastnine, vzd. javnega reda in miru, kontrola prometa), **sodno** (preiskava krim. dejanj, izdajanje nalogov za aretacijo) in **politično** (borba proti subverznim aktivnostim).
- STRUKTURA: na čelu je **Glavna policijska uprava**, ki so ji podrejene policijske uprave vseh T provinc in policijske postaje v administrativni oblasti; **Oddelek za protiteroristične akcije** (boj proti PKK).

4.4. OBV. SLUŽBA:

- **Nacionalna obv. organizacija – MIT**: obv. dejavnost zunaj in znotraj države. Preprečuje delovanje tujih obv. služb, podpira kontraobveščevalne dejavnosti v javnih ustanovah. Direktor MIT je neposredno podrejen premieru – na njegov predlog ga imenuje Svet za nacionalno varnost.

IZRAEL

1. PRINCIPI POLITIKE NAC. VARNOSTI (NV):

1.1. KONCEPT NAC. VARNOSTI kot posledica 3. arabsko-izraelske vojne – TEMELJNE PRVINE:

- stalna možnost pojava spopada z arabskimi državami, pri čemer mora I vedno zmagati, saj bi poraz pomeni konec njegovega obstoja;
- »ekstenzivna grožnja« - vsaka arabska država je potencialni član skupne panarabske koalicije, ki lahko napade I => IDF mora biti vedno pripravljen za boj v najtežjih možnih razmerah – hkrati napad z vseh strani => ker pa I ni sposoben zagotoviti permanentne obrambe je ODVRAČANJE glavni temelj koncepta nac. varnosti;
- najboljša obr. strategija je preventivni napad na arabske sile – to je hkrati najboljši način odvratanja arabskih sil;

- jedrsko in konvencionalno odvrtačanje – brez obzira na to, da I ima jedrsko orožje, mora vzdrževati močne konvencionalne sile, ki so tehnološko superiorne in boljje usposobljene od arabskih – s tem nadoknadi arabska št. premoč.

1.2. NAJVEČJE TRENUTNE GROŽNJE IZRAELU:

- možnost spopada z eno od sosednjih arabskih držav (najprej s Sirijo zaradi Golanske planote);
- možnost spopada z Iranom zaradi iranske težnje po nakupu jedrskega orožja;
- proliferacija balističnih izstrelkov zemlja-zemlja;
- palestinski teroristični napadi oz. vprašanje okupiranih palestinskih območij (Gaza, Zahodni breg).

2. STRUKTURA SISTEMA NV:

2.1. PREDSEDNIK REPUBLIKE:

- je vrhovni poveljnik OS, vendar nima pomembnejših pooblastil v obrambi države.

2.2. PARLAMENT (KNESET) – zakonodajna oblast:

- znotraj parl. deluje **KOMITE ZA ZUNANJE ZADEVE IN VARNOST** – odobrava večje vojne operacije in spremembe vojaške (vojne) politike (to je dejansko v pristojnosti vlade, ki pa to vlogo pogosto prepusti Komiteju).

2.3. MINISTRSKI SVET (VLADA) – izvršna oblast:

- na čelu vlade je PREMIER, ki ima skupaj z MINISTROM ZA OBR. zelo velika pooblastila v zvezi z obrambo in notranjo varnostjo.

*** Celotni obrambni sistem I temelji na 3 organizacijskih temeljih: (1) POLITIČNEM (min. za obr., ki vodi obr. sistem); (2) CIVILNEM (Min. za obrambo, vojaška ind.) in (3) VOJAŠKEM (IDF – vojska, ki je dolžna ščititi obstoj I, njegove varnosti in suverenosti).**

2.4. MINISTER ZA OBRAMBO:

Posebnost izraelske org. je to, da ne obstaja točno določen posamezni poveljnik OS => poveljstvo nad OS je v rokah cele vlade.

- je civilna oseba (običajno upokojeni visoki častnik IDF) ima najvišjo avtoriteto nad OS;
- odgovoren je za tehnična in administrativna vpr., vojaški razvoj in raziskave, proiz. in nakup materialno-tehničnih sredstev in opreme, finančni plan, stroške in obrambni proračun;
- o stanju OS poroča parlamentu, in sicer preko Komiteja za zunanje zadeve in varnost;
- o vpr. financiranja OS poroča parlamentu preko Finančnega komiteja;
- v skladu z de facto položajem vrhovnega poveljnika OS, lahko minister intervenirati glede kakršnegakoli vpr., ki se nanaša na IDF;
- ministru pri delu pomagajo pomočniki, svetovalci in štabno osebje, ki so mu neposredno podrejeni.

2.5. NACIONALNI KRIZNI SVET - NEB:

- zadolžen za odločanje o delovanju civilnega gospodarskega sektorja, za odločanje o načrtih in pravilih vodenja nacionalnega civilnega gosp. v izrednih razmerah;
- vodi ga min. za obr., ki predseduje medministrskemu odboru.

2.6. NADZORNIK OBRAMBNEGA SISTEMA:

- zadolžen za inšpekcijo in oceno obrambnega sistema;
- obvešča ministra za obr. in načelnika glavnega štaba OS o splošnem stanju, sposobnostih in pripravljenosti ministrstva ter o legalnosti in opravičljivosti akcij, ki sta jih izvedla vojska in civilna obr.

2.7. KOMISAR IDF ZA SPREJEMANJE VOJAŠKIH PRITOŽB (OMBUDSMAN):

- imenuje ga min. za obr. po posvetu z min. za pravosodje in z odobritvijo parlamentarnega Komiteja za zunanje posle in varnost;

2.8. ODDELEK ZA KOORDINACIJO AKTIVNOSTI VSEH ORGANIZACIJ POVEZANIH S PRIPRAVO MLADIH ZA VOJAŠKO SLUŽBO (Nahal in Gadna)

2.9. AGENCIJE MINISTRSTVA ZA OBR.:

- v okviru MO delujejo agencije, ki so zadolžene za civilne vidike obrambnega sistema (razvoj in priprava infrastrukture za delovanje IDF; planiranje obr. proračuna; priprava izvoza orožja; skrb za vojne invalide). Glavne agencije so zadolžene za planiranje, usmerjevanje in ocena dela preostalih 9 agencij, v katerih se odvijajo glavne aktivnosti. Te agencije pa so: (1) UPRAVA ZA NABAVO IN PROIZVODNJO; (2) UPRAVA ZA OBR. RAZISKOVANJE IN RAZVOJ; (3) ODDELEK ZA IZGRADNJO; (4) ADMINISTRACIJA ZA PRODAJO OBR. OPREME; (5) PRODAJNI ODDELEK; (6) ODDELEK ZA REHABILITACIJO; (7) ODSEK ZA ADMINISTRACIJO IN LASTNIŠTVO; (8) FINANČNI ODDELEK; (9) Z MINISTRSTVOM POVEZANE VEČJE IND. KORPORACIJE.

3. STRATEGIJA OBRAMBE:

Izrael se je opredelil za izrazito aktivno in ofenzivno strategijo obrambe z osnovnim ciljem prenosa delovanja OS na ozemlje nasprotnika.

3.1. KONCEPT IZRAELSKE OBRAMBE:

Izraelska obramba je sestavljena iz VOJAŠKE in CIVILNE OBRAMBE.

3.1.1. VOJAŠKA OBRAMBA:

Zasnovana na OS relativno majhne (profesionalne) mirmodobne sestave, z možnostjo hitrega vojnega delovanja letalstva in vojne mornarice. Podpora OS je zasnovana na mobilizaciji rezervnih sil in sistemu transporta.

***PODROČJA AKTIVNOSTI OS SO ZASNOVANA NA:**

- visoki stopnji pripravljenosti za primer vojne;
- protiteroristični kampanji;
- boju proti terorizmu palestinskih/islamskih terorističnih skupin;
- izgradnji OS za primer bodočih oboroženih spopadov.

I v novih okoliščinah skuša vzpostaviti nove strateške vezi z ZDA, hkrati pa želi zmanjšati sestavo IDF in povečati stopnjo profesionalizacije vojske. Pri tem želi OS opremiti z najsodobnejšo vojaško opremo => vse to v osnovi pelje k opuščanju KONCEPTA TOTALNE OBRAMBE.

3.1.2. CIVILNA OBRAMBA:

Namenjena zaščiti državljanov pred terorizmom in možno vojno. S tem namenom so formirane tudi posebne enote za stike z javnostjo, ki skrbijo za nadzor medijske politike, predstavitev IDFja, izvajanje vojaške cenzure z namenom zaščite vojakov, v vojni imajo nalogo informiranja javnosti s pomočjo javnih agencij.

3.2. TEMELJI OBRAMBNE DOKTRINE:

- predpostavka, da I ne sme dopustiti izgube nobene vojne;
- volja za izogibanje vojne na podlagi uporabe političnih sredstev;
- preprečevanje širjenja spopadov;
- odločnost za hitro zaključitev spopada;
- boj proti terorizmu.

3.3. POVELJNIŠKA STRUKTURA OS:

V OS ne obstajajo vrstni temveč pos. veje vojske (kopenska, pomorska, zračna), ki so vse pod poveljstvom enega poveljstva.

3.3.1. NAČELNIK GLAVNEGA ŠTABA/GLAVNI ŠTAB:

- odgovoren ministru za obr. – imenuje ga vlada na predlog ministra. Zadolžen za org., načrtovanje in izvajanje vojaških operacij. Znotraj glavnega štaba so poleg načelnika še člani glavnega štaba, ki so zadolženi za operacije, 3 poveljniki vojaških področij in poveljniki vej vojske (kopenske sile, zračne sile, pomorske sile);
- v sestavi GŠ sta štab za koordinacijo in operacijski štab;
- POVELJNIK KOPENSKIH SIL: odgovoren za razvoj in uporabo kop. sil. OPERATIVNI NADZOR nad kop. silami poteka neposredno od načelnika GŠ na pov. treh področnih poveljstev;
- zračne sile in pomorske sile imajo status korpusa, njuni poveljniki pa status STAREJŠIH SVETOVALCEV načelnika GŠ.

3.4. OBOROŽENE SILE:

- STRUKTURA: glavni štab, teritorialna pov., pov. kopenskih sil, pov. zračnih sil, pov. vojaške mornarice ni funkcionalna poveljstva. OS sestojijo iz AKTIVNIH SIL in REZERVE.
- POPOLNJEVANJE: na osnovi obveznosti, ki jo imata oba spola – za častnike 48m, za moške 36m, za ženske 24m (ali do poroke).
- REZERVA: zajema vse voj. obveznike (moške do 42. in samske ženske brez otrok do 24. leta), razen pripadnike terit. enot. Moški starejši od 54. let lahko prostovoljno sodelujejo v Civilni gardi ali Civilni obrambi.
- **ŽENSKE V OS:** I spada med redke države, kjer je voj. obv. za ženske, kar poleg služenja v rezervi pomeni tudi naborno in obvezniško dolžnost. To je delno posledica potreb po vojaki in delno enakopravnosti med spoloma. Čeprav obstajajo omejitve, lahko ženske postanejo načelnice pomembnih oddelkov v glavnem štabu, področje izobraževanja pa jim je popolnoma dostopno. Obv. voj. rok za ženske je 20-24 mesecev, po tem ženske služijo v rezervi in se jih lahko kliče na vaje do 34. leta starosti (če nimajo otrok). Enote OS CHIBA (enota pomožne policije za protiteroristično delovanje) in YACHAS (enota za reševanje soc. problemov) so sestavljene izključno iz žensk.

3.4.1. STRATEŠKE SILE:

- MO je predlagalo posodobitev trenutne jedrske strategije => pozornost bi se lahko od razvoja taktičnega jedrskega orožja preusmerila na razvoj balističnih raket dolgega dosega in razvoj protibalističnega sistema.

3.4.2. KOPENSKA VOJSKA:

- najštevilčnejši del OS. Vse enote imajo visoko stopnjo mobilnosti in se lahko hitro okrepijo z aktiviranjem rezerve. Rezervne enote so organizirane na teritorialnem načelu. Ima okoli 130.000 pripadnikov => mob. – 600.000.
- STRUKTURA: 3 teritorialne in 1 pov. državne obrambe; 3 korpusne štabe; 3 oklepne divizije itd.

3.4.3. VOJNA MORNARICA:

- v sestavi okoli 10.000 prip. Glavne baze Haifa, Ashdod, Eilat. Najpomembnejša oborožitev so 3 podmornice.

3.4.4. ZRAČNE SILE:

- tehnološko najsodobnejše opremljena komponenta OS;
- NALOGE: obr. državnega zračnega prostora, ognjena podpora drugim delom OS in letalski transport.

3.4.5. TERITORIALNE SILE:

- pomembna komponenta celotne sistema obr. in pomoč OS. Vključujejo praktično vse odrasle preb., še posebej tiste na meji. Njeni pripadniki patrolirajo ob meji (posebej ponoči), stražijo in opazujejo, izgrajujejo utrdbe okoli naselij in vzdolž meje, postavljajo minska polja.
- posebno mesto imajo mladinske in druge org. polvojaškega značaja.

3.5. OBVEŠČEVALNE SLUŽBE:

- Mossad – zbiranje obv. podatkov iz ljudskih virov, priprava in izvedba tajnih akcij in protiteroristično delovanje.
- Shin Bet – protiobv. služba, ki opravlja tudi nalogo službe za notr. varnost v I obveščevalni skupnosti.

- Aman – pripravljala nacionalne obvešč. ocene za premiera in kabinet, dnevna obv. poročila o možnosti izbruha vojne, poročila na podlagi prisluškovanja, obvešč. dejavnost zunaj meja l.
- Center za pol. raziskovanje v okviru MZZ – nadzor dogajanja, pol. sprememb in procese na področju Bližnjega vzhoda.

4. DOMAČA VOJAŠKA INDUSTRIJA:

Izrael močno vlaga v izgradnjo domače voj. ind. Tako izdelujejo: (1) vse vrste pehotnih ob. sistemov in streliva; (2) oklepna vozila; (3) sodobne opto-elektronske sisteme; (4) letala in letalske komponente idr.

FINSKA

1. FINSKA POLITIKA NAC. VARNOSTI (NV):

- s finske perspektive so EU, Rusija in NATO osrednji dejavniki evropske varnostne arhitekture;
- z vstopom v EU je F utrdila svojo mednarodno pozicijo, s tem pa ni dobila varnostnega jamstva, saj ga ta org. ne daje;
- F podpira utrjevanje skupne učinkovitosti v zunanji in varnostni politiki EU;
- F podpira razvoj reform v Rusiji in se zavzema za dobre odnose s to državo;
- F pozorno spremlja širitev zveze NATO, predvsem z vidika vključevanja baltičkih držav (to lahko hkrati namreč tako krepi kot tudi poslabša varnostni položaj v regiji);
- F ima dobre odnose s Švedsko – državi imata podobne varnostne interese – v primeru spopada pričakuje F podporo Š;
- notranje vire ogrožanja predstavljajo terorizem, kriminal, ilegalne migracije, uničevanje okolja => to so hkrati nacionalne in transnacionalne zadeve.

1.1. VARNOSTNA POLITIKA FINSKE:

- možnost samostojnega izbora sredstev in načinov za zaščito samostojnosti in ozemeljske celovitosti;
- GLAVNI CILJ: izgradnja širokega koncepta varnosti in utrjevanje učinkovite skupne varnosti z drugimi državami, in sicer v skladu z načeli OZN, OVSE in Sveta Evrope;
- vsaka država ima pravico izbrati svoj način obrambe;
- F poudarja poseben pomen sodelovanja držav v njeni regiji;
- EU ima velik pomen za stabilnost v Evropi, saj zagotavlja gospodarsko stabilnost;
- F OS lahko sodelujejo v mirovnih operacijah pod okriljem OZN in OVSE => tako v operacijah preprečevanja kriz, kot tudi v humanitarnih in drugih operacijah.

***Temeljni faktorji varnostne politike so: vojaško ne-zavezništvo, samostojna obramba in članstvo v EU.**

*** Nacionalna obramba je sestavljena iz vojaške, civilne in gospodarske obrambe.**

1.2. FINSKO VARNOSTNO OKOLJE:

Finsko varnostno okolje ima dve dimenziji: VARNOSTNO OKOLJE in VOJAŠKO-VARNOSTNO OKOLJE.

1.2.1. VARNOSTNO OKOLJE:

- vključuje celotno področje S Evrope in vsa področja, ki se dotikajo tega področja;
- dejavnike ocenjuje s politične ravni.

1.2.2. VOJAŠKO-VARNOSTNO OKOLJE:

- dejavnike ocenjuje z gestrateške ravni;
- vključuje področja na prostoru S Evrope, ali na področjih, ki ga obkrožajo (polotok Kola na S = na njem nameščeni ruski jedrski potenciali ter velike konvenc. OS – območje veskazi nadzira ZDA; meja Norveške in Rusije; baltičke države; meja z Rusijo (na ruski strani pomembni pol., gospo. in voj. objekti) in Švedsko.
- F ocenjuje, da sta J del države in izhod na Baltičko morje najpomembnejša – sem usmerila tudi glavnino svojih OS.

1.3. »NORDIJSKO RAVNOTEŽJE«:

Tip regionalnega ravnotežja, ki ga odlikujejo trije dejavniki:

- norveška in danska politika o tujih voj. bazah in jedrskem orožju znotraj članstva v Natu;
- švedska svoboda v zvezah, podkrepljena s čvrsto konvencionalno obr. močjo;
- finska nevtralnost znotraj Sporazuma o prijateljstvu, sodelovanju in vzajemni pomoči med Finsko in nekdanjo SZ (sedaj njenimi naslednicami).

Nobena izmed držav ni opustila svojega koncepta izgradnje varnosti, tako da se ravnotežje ohranja.

2. STRUKTURA NV:

2.1. PREDSEDNIK REP.:

- je vrhovni poveljnik OS.

2.2. NAČELNIK OS/POVELJNIK OS:

- je podrejen predsedniku republike;
- ima najvišji vojaški čin in poveljuje OS kot vojaški profesionalc;
- podrejena so mu vojaška področja in zvrsti OS.

2.3. DRŽAVNI SVET:

- najvišje izvršno telo, ki se ukvarja s problematiko nac. obr..

2.4. SVET ZA OBRAMBO:

- najvišje telo nacionalne obr., ki je zadolženo za načrtovanje in koordinacijo priprav v celotni državi;
- je svetovalno telo predsednika rep.;
- SESTAVA: predsednik vlade, 5 ministrov, katerih ministrstva so pomembna za obr. države, poveljnik OS in načelnik glavnega štaba.

2.5. PARLAMENT:

- v njem se oblikujejo najpomembnejše odločitve glede obrambe in zaščite države;
- v njem se oblikuje državni proračun.

2.6. MINISTRSKA IN DRUGA ADMINISTRATIVNA TELES:

- vsak minister in njegovo ministrstvo mora načrtovati, pripravljati in izvajati vse ukrepe potrebne za obr.

2.7. MINISTRSTVO ZA OBRAMBO:

- je najvišji organ, ki upravlja z obrambo;
- načrtuje nacionalno obr. politiko, ki je oblikovana na najvišji državni ravni.

2.8. GLAVNI ŠTAB OS:

- podrejen načelniku glavnega štaba, ki hkrati vodi tudi 3 poveljstva KoV (Z, V in S) in VM ter zračne sile kot zvrsti OS (z lastnimi načelniki in štabi).

2.9. LOKALNA ADMINISTRACIJA:

- ima pomembno vlogo pri vodenju civilnih poslov nac. obrambe;
- v provincah obstajajo določeni vojaški organi, ki so zadolženi za vojaške priprave;
- občine veljajo za osnovne enote za pripravo obrambe in zaščite na lokalni ravni.

3. KONCEPT TOTALNE OBRAMBE:

Zasnovan na popolnem obrambno-zaščitnem organiziranju, usposabljanju in delovanju države, vseh struktur družbe in pos. državljanov v organizaciji in pod nadzorom države, z zmožnostjo samozaščitnega organiziranja prebivalstva.

3.1. TEMELJA TOTALNE OBR.:

- KONCEPT OBOROŽENEGA NARODA – socializacijska funkcija obrambe ni zaščite oz. obveznost sodelovanja vseh državljanov v obr. države;
- STRATEGIJA TERITORIJALNE OBRAMBE – obr. se organizira na področju celotnega ozemlja države – v primeru agresije se vsak del države brani z vsemi sredstvi.

3.2. OSNOVNI ELEMENTI SISTEMA TOTALNE OBR.:

- decentralizirana obramba;
- sistem hitre in učinkovite mobilizacije (od nekaj ur do največ 48 ur);
- vojaško usposabljanje celotnega prebivalstva;
- razpršenost vojaške opreme in oborožitve;
- razvita vojaška industrija.

4. OBOROŽENE SILE:

- V sestavi OS pribl. 30.000 prip. (v rezervi okoli 500.000 prip.). Na F obstaja splošna voj. obveznost za moške v starosti med 17 in 50 let. Služenje voj. roka traja od 8 do 10 mesecev. Po končanem voj. roku grede obvezniki v rezervo.
- OS Finske sestavljajo: **(1) operativna komponenta** (stalne mirnodobne enote; naloga: preprečiti vdor sov. na ozemlje države); **(2) teritorialna komponenta** (lokalne enote; n.: izvidništvo, nadzor, obr. teritorija,...); **(3) enote za podporo**.
- Znotraj OS obstajajo tri zvrsti vojske: KoV, VM in VL.
- **KoV:** nosilec obr. sistema. Osnovna enota je brigada. Z reorganizacijo naj bi se zmanjšalo št. brigad in enot v teritorialni sestavi; izvede se nakup in posodobitev opreme (uvredba brezpilotnih letal).
- **VM:** odgovorna za nadzor in obr. teritorialnih voda F in za zaščito plovnih poti v ter. morju. Največja pomanjkljivost je pomanjkljiv sistem za pomorsko nadziranje.
- **ZRAČNE SILE – VL:** nadzor in izvidovanje v zračnem prostoru, identifikacija letal in zaščita zračnega prostora F.
- **PARAVOJAŠKE SILE – OBMEJNA GARDA:** v sestavi MNZ. Nadzor meja v obdobju miru. V primeru vojne postanejo del obr. sil države.

5. CIVILNA OBRAMBA:

- v odg. MNZ. Vsi državljanji v starosti od 16 od 64 let so obvezniki v CO. CO se deli na SPLOŠNO CIVILNO ORB. in SAMOZAŠČITO.
- Zveza za civilno obrambo: družbena org., ki nase prevzema skrb za poučevanje samozaščite.

ŠVICA

Je NEVTRALNA DRŽAVA, ki je v okviru svojega mednarodnega delovanja podpisala številne pogodbe oz. sporazume: (1) Ženevsko konvencijo; (2) Sporazum o neizvajanju jedrskih poizkusov; (3) Sporazum o vesolju; (4) Sporazum o morskih površinah; (5) Konvencijo o biološkem orožju; (6) Sporazum o neširjenju orožja; (7) Konvencijo o spremembah okolja; (8) Sporazum o nehumanem orožju; (9) Stockholmski sporazum.

1. KONCEPT NACIONALNE VARNOSTI:

Za Švico je značilen koncept **TOTALNE OBRAMBE**, ki je zasnovana na popolnem obrambnem org., usposabljanju in delovanju države, vseh struktur švicarske družbe in državljanov v organizaciji obrambe pod nadzorom države, z možnostjo obrambnega samoorganiziranja državljanov.

1.1. OSNOVNI PRINCIPI VARNOSTNE POLITIKE:

- ohranjanje samostojnosti v odnosu do drugih držav;
- ohranjanje reda in miru znotraj države;
- zaščita svobod in pravic državljanov;
- promoviranje skupne blaginje.

1.2. VAR. POL IN NA NJEJ ZASNOVANA TOTALNA OBR. MORAJO PREPREČEVATI:

- popuščanje pred političnimi pritiski iz drugih držav;
- pol. in gosp. posledice, ki bi izšle iz konflikta med drugimi državami;
- nasilno in teroristično zaviranje razvoja v lastni državi;
- prihod tujih voj. enot in vseljevanje njihove volje;
- ogrožanje prebivalstva in materialnih dobrin države.

1.3. SITUACIJE, V KATERIH SE LAHKO ZNAJDE DRŽAVA:

- OBDOBJE RELATIVNEGA MIRU – stanje, v katerem objektivno obstajajo pol. izračuni, vendar ni odkrite uporabe sile;
- POSREDNO VODENJE VOJNE – spopadi nizke intenzivnosti (ob. sile vršijo pritisk na določene dele družbe);
- KONVENCIONALNA VOJNA – (1) globalna; (2) lokalna.
- VOJNA, V KATERI SE UPORABIJO SREDSTVA ZA MASOVNO UNIČEVANJE – uporaba biološkega, kemičnega in jedrskega orožja).

1.4. STRATEŠKE OBRAMBNE NALOGE:

- samodržnost v pogojih relativnega miru (vodenje nevtralne pol.);
- obvladovanje kriz in izgradnja splošne varnosti in miru v svetu (preprečevanje napetosti, ki lahko povzročijo konflikte);
- preprečevanje vojne s pripravami za obr. (vojaške in civilne sile za obr.);
- uspešno vodenje vojne, če do nje pride – z oboroženim bojem, uporabo civilne zaščite in delovanjem vojaške ind.;
- minimalizacija možne škode in zaščita preživelih v pogojih ogrožanja.

1.5. OBRAMBNA POLITIKA:

- OSNOVNI CILJ: za kakršnokoli ceno zadržati nacionalno samostojno in ozemeljsko celovitost države.
- NAČINA DOSEGANJA CILJA: (1) ohranjanje splošnega miru in uspešno reševanje kriz; (2) načini izogibanja vojni (z obstojem verodostojne oborožene sile, ki naj služi kot instrument odvračanja).

1.6. NUJNE POSODOBITVE KONCEPTA IN POL. NV:

- MODIFIKACIJA KONCEPTA OBOROŽENE NEVTRALNOSTI – dandanes se nobena država ne more popolnoma sama braniti => potrebno zastaviti takšen okvir, ki bo zagotavljal kooperacijo Š z org., ki lahko povečajo njeno varnost (NATO, PzM) => potrebno je vzpostaviti sodelovanje z Natom in EU;
- PRILAGODITEV OS NOVI SITUACIJI – reorganizacija in zmanjšanje sestave OS, sprememba načina popolnitve OS (večja profesionalizacija);
- USTANOVITEV INTERVENTNEGA KORPUSA – za operacije visoke stopnje rizika;
- MODIFIKACIJA SISTEMA CIVILNE ZAŠČITE V SMERI VEČJE RACIONALIZACIJE IN UČINKOVITOSTI;
- REORGANIZACIJA IN IZBOLJŠANJE OBVEŠČEVALNEGA SISTEMA – da je moč hitro najti odgovore na morebitne grožnje.

2. **SISTEM UPRAVLJANJA Z OBRAMBO:**

Vodenje obr. poslov, še posebej odločanje je popolnoma civilna stvar.

2.1. ZVEZNA SKUPŠČINA (PARLAMENT):

- znotraj nje obstaja poseben ZASTOPNIŠKI ODBOR.

2.2. ZASTOPNIŠKI ODBOR:

- pristojen za vpr. obrambe in vojne (vojaške) politike;
- člani odbora so zastopniki v svetih zvezne skupščine, ki delujejo brez zastopstva vojakov (za razliko od večine drugih držav).

2.3. ZVEZNI ZBOR (SVET) – KOLEKTIVNA VLADA:

- praktično vodi obrambno pol. v imenu zvezne skupščine;
- pri delu mu pomagajo sledeča strokovna telesa: **SVET SKUPNE OBRAMBE DRŽAVE** in **ŠTAB SKUPNE OBRAMBE** => ti telesi sestavljajo ljudje iz pol., gosp. znanstvenih in upravnih krogov; telesi imata svetovalno funkcijo.

2.4. ZVEZNA VLADA:

- zadolžena za sledeča področja, pomembna za obr.: (1) vojaška ind.; (2) notranje in zunanje zadeve; (3) vojaška vpr. in civilna obramba;
- o vseh vpr. odloča s soglasnostjo svojih 7 članov, predstavnikom departmajev.

2.5. VOJAŠKI DEPARTMA (MINISTRSTVO ZA VOJSKO):

- odgovorno za vodenje vojaškega dela obr. politike;

- njegov vodja je civilna oseba, ki je član vlade in zvezni svetovalec po funkciji;
- je praktično brez moči odločanja, saj se obr. in vojaška pol. vodi kolektivno, delno s strani vlade, pretežno pa v Komisiji za vojaško obrambo.

2.6. KOMISIJA ZA VOJAŠKO OBRAMBO:

- zadolžena za vodenje obrambne in vojaške politike;
- predstavlja kolektivno vodstvo vojaškega departmaja in njegov nadzorni organ;
- v Komisiji so voditelji oddelkov zveznega vojaškega departmaja, poveljniki vseh 4 korpusov in poveljnik VL ter PZO.

*** Iz zgornje organizacije je moč razbrati, da so vojaške osebe izključene iz procesov odločanja o obr. in vojaški politiki. V MIRU so v njihovi pristojnosti so le operativna in taktična priprava in uporaba vojske. V VOJNI je predvideno, da Zvezna skupščina imenuje VRHOVNEGA POVELJNIKA VOJSKE in na njega prenese svoja pooblastila.**

3. **OBRAMBNI SISTEM:**

3.1. NALOGE OBRAMBNIH SIL:

- PREVENTIVNOST – vlada lahko da na razpolago OS za ohranjanje miru v svetu;
- ODVRAČANJE – potencialnim agresorjem dati na znanje, da ima Š obrambna in vojaška sredstva ter pol. voljo za zaščito svojega ozemlja in državljanov;
- DEJANSKA OBRAMBA – uporaba vseh razpoložljivih sredstev, ki vojski omogočajo izvrševanje njene strateške naloge (zaščita ozemlja in zračnega prostora).

3.2. OSNOVNI ELEMENTI SISTEMA OBRAMBE:

- VOJAŠKA OBR. – oborožene sile, namenjene za odvrčanje od agresije in vodenje oboroženega boja v vojni;
- CIVILNA OBRAMBA (CIVILNA ZAŠČITA) – zaščita ljudi in materialnih dobrin v vojni in drugih pogojih ogrožanja; obveznost služenja v CO za moške od 20 do 60 leta; za ženske in mladino prostovoljno od 16 leta dalje; celotno preb. se obvešča o možnih virih ogrožanja; zaščita preb. (zaklonišča)
- GOSPODARSKA OBRAMBA (TERITORIALNA ORGANIZACIJA) – zagotoviti proiz. opreme in mat. dobrin potrebnih za vodenje vojne;
- POLICIJSKE SILE – zadolžene na notr. varnost.

3.3. STRUKTURA OS:

- Ozemlje Š je v voj. obr. in operativnem pogledu razdeljeno na korpusne cone (4), divizijske cone (12) in vojaška okrožja. Meje divizijskih kon se ujemajo z mejami kantonov (enote v sestavi divizije popolnjene z ljudmi iz enega kantona in enega govornega področja).
- Švicarske OS so razdeljene na RODOVE (pehota, mehanizirane enote, inženirstvo, artilerija, veze, PZO, saniteta => podobno kot v SLO); SLUŽBE (transportna, vojaška policija,...) in 30 pomožnih služb za oskrbo, zamenjavo in zaščito vojske.
- Novi koncept dinamične obrambe Armeje 95 predvideva hitro koncentracijo mobilnih sil na poti glavnega prodora sovražnika, pri čemer bi dinamične sile branile ključne točke in objekte.
- OSNOVNE NALOGE: v vseh pogojih zagotavljati švic. narodu mir, neodvisnost, samostojnost, svobodo; zagotoviti notr. red in mir; zaščititi svobodo in pravice preb. ter izboljšati blaginjo.
- Vojska je podrejena Zvezni skupščini oz. zveznemu svetu, ki v njenem imenu opravlja obr. in vojaške posle.
- **KOPENSKA VOJSKA:** v miru so enote samo na papirju, v vojni pa je sestava KoV sledeča: **(1) mobilne sile** (3 manevrski korpusi za delovanje na ravnem terenu in planinski korpus za obr. planinskih predelov); **(2) statične sile** (zadolžene za obr. planinskih prevojev in drugih ključnih objektov).
- **ZRAČNE SILE:** v zveznem vojaškem departmaju (ministrstvu za vojsko) imajo določeno avtonomijo. Sile so namenjene zaščiti zračnega prostora in zagotavljanju podpore kop. vojski. Utemeljene so na vojni-milicijskem sistemu popolnitve, tako da imajo bojno zmožnost le v vojnem stanju. **Enote PZO** so integralni del zračnih sil in njihove naloge so zaščita zračnega prostora, zaščita večjih mest, akumulacijskih jezer, hidroelektrarn.

4. **TERITORIALNA ORGANIZACIJA:**

- ni primerljiva s tipično teritorialno obrambo v drugih državah. Nima bojnih nalog v obrambi države in enakopravna komponenta OS. Ima samo logistične in zaščitne enote, ki so čvrsto povezane s kantonskimi, okrožnimi in občinskimi organi oblasti. Osnovna naloga je pomoč vojski in državljanom, civilnim strukturam in organom ter povezovanje vojske, civilne zaščite in vojaške ind. Hkrati je zadolžena za izvedbo opazovanja, opozarjanja in zaščite preb. pred raznimi nevarnostmi => za to zadolžena Teritorialna informativna služba.

5. **SISTEM MOBILIZACIJE:**

- bistvena je hitra izvedba mobilizacije (od le nekaj do največ 48 ur), ki jo je moč doseči na podlagi izključno teritorialnega načina popolnitve enot, z zagotavljanjem učinkovitih pripravljalnih ukrepov za izvedbo, s kvalitetnim usposabljanjem sodelujočih v mobilizaciji, z izgradnjo učinkovitega sistema pozivanja vojakov, z razporeditvijo in shrambo orožja in vojne opreme v domovih voj. obveznikov.
- **DELNA MOB.:** v mirne čase za izvedbo urjenja ali v primeru notr. nemirov, naravnih nesreč,... Zvezni svet po pooblastilu parlamenta potrdi stanje pripravljenosti, ki je temelj delne mob.
- **POPOLNA MOB.:** v primeru agresije ne državo se odvije splošna vojaška in civilna mob. na podlagi javnega informiranja (tudi izpolnjevanje delovne in materialne dolžnosti).
- **CIVILNA MOB.:** mob. sil civilne zaščite in pomožnih služb ter prehod podjetij in državnih služb na org. dela v skladu z vojnim stanjem.

MADŽARSKA

1. **FORMALNA TELESNA ODLOČANJA:**

1.1. PRESEDNIK REP., PARLAMENT in PARLAMENTARNI SVET ZA NARODNO OBRAMBO:

- zadolženi za oblikovanje politike nac. varnosti;
- pod njihovim nadzorom so OS.

1.2. VLADA in njeni POMOŽNI ORGANI:

- predstavljajo drugo raven odgovornosti za obrambo;
- v okviru vlade je za OS odgovoren MINISTER ZA OBRAMBO.

1.3. MINISTER ZA OBRAMBO:

- ima velike pristojnosti v operativni uporabi OS;
- ima nekaj NAMESTNIKOV, NAČELNIKA GLAVNEGA ŠTABA OS in NAČELNIKE RAZNIH INŠPEKCIJ;
- v času miru je odgovoren predsedniku vlade, v vojni pa predsedniku republike.

1.4. ČASTNIKI OBOROŽENIH SIL:

- zakonsko jih imenuje in razrešuje predsednik rep. – v praksi je ta funkcija v pristojnosti min. za obr.

2. **OBRAMBNA DOKTRINA – zasnovana na treh načelih:**

2.1. NAČELO KOOPERACIJE:

- M želi pristopiti k vsem evroatlantskim integracijam, ki jih smatra primarne za svojo varnost in ozemeljsko celovitost;
- M želi utrditi regionalne varnostne vezi, predvsem z bilateralnimi dogovori s sosednjimi državami.

2.2. NAČELO ODVRAČANJA:

- zasnovano na potrebi po ohranjanju nivoja opremljenosti in usposobljenosti obrambnih sil, ki ne bodo dopustile agresije na M brez večjih izgub na strani sovražnika.

2.3. NAČELO OBRAMBE:

- v primeru oborožene agresije na M bodo njene sile vodile obrambne operacije za zaščito države in njenih državljanov.

3. **NAJPOMEMBNEJŠI CILJI NACIONALNE OBRAMBE:**

- preprečevanje oboroženih groženj in nastanek kriznih situacij;
- vodenje oboroženega boja v primeru pojava spopada;
- preprečitev širjenja kriznega območja.

4. **NAČELA VOJAŠKE DOKTRINE:**

4.1. VOJAŠKA DOKTRINA JE OBRAMBNA:

- nobena država se ne obravnava kot sovražnik;
- M nima nobenih interesov, ki bi jih skušali doseči z uporabo sile.

4.2. MADŽARSKA PRIZNAVA LEGITEMNE VARNOSTNE INTERESE SOSEDNIJH DRŽAV.

4.3. OBOROŽENE SILE NIMAJO IN NE BODO IMELE OROŽJA ZA MASOVNO UNIČEVANJE.

5. **VIRI OGROŽANJA – MOŽNI IZVORI:**

- 5.1. *Notranji spopadi ali državljanske vojne v sosednjih država, ki bi se lahko razširile na ozemlje M;*
- 5.2. *Možnost, da ena izmed udeleženi strani v spopadu uporabi M ozemlje ali zračni prostor za napad na nasprotnika ali samo M;*
- 5.3. *Ni izključena možnost notranjih spopadov v M (terorizem, kriminal);*
- 5.4. *V prihodnosti ni moč izključiti možnost pojava agresivne nacionalistične regionalne sile, ki bi želela zavzeti področja M interesov.*

6. **OBOROŽENE SILE:**

- OS so se reorganizirale po zgledu Nata in prešle z divizijske na brigadno strukturo. Država je razdeljena na 3 vojaška področja. Prva faza reorg. se naj bi končala leta 2003 – spremembe: zmanjšanje št. vojnih okrožij s 4 na 3; dokončanje izgradnje nove mirnodobne pov. strukture OS, priprava predlogov za oblikovanje novih štabov kopenskih in zračnih sil,... V državi velja spl. voj. obv. za vse sposobne moške v dobi od 18 do 55 let. Voj. rok traja 9 mesecev, civilno služenje traja 15 mesecev. Usposabljanje se odvija v dveh fazah: osnovno urjenje in specialistično urjenje. Častniki se izobražujejo na Nacionalnem obr. vseučilišču, Vojaškem tehničnem vseučilišču in v častniških šolah. Veliko se jih šola tudi v tujini, posebej v ZDA.

6.1. KOPENSKA VOJSKA:

- poveljuje ji GLAVNI ŠTAB: pov. silam kop. vojske v miru in vojni; načrtuje in org. sile podrejene štabu; daje podporo glavnemu štabu madžarskih OS.
- SESTAVA: **sile za hitro posredovanje** (visoka stopnja boj. pripravljenosti; namenjene za izvajanje raznih mirnodobnih nalog in odbijanje potencialnega sovražnikovega napada); **glavne obr. sile; teritorialne sile in rezervne sile.** Znotraj KoV deluje še Donavska flota, ki v primeru vojne skrbi za protiminsko delovanje na Donavi in Tisi ter daje podporo kop. silam pri prehodu rek.
- načrtana je nova organiziranost teritorialne obr., ki bo namenjena za obrambo po globini – zaustavitev sovražnika do prihoda oklepni in zračni enot.

6.2. ZRAČNE SILE:

- v sodelovanju s KoV mora zaščititi teritorialno celovitost in zagotoviti zaščito zračnega prostora, tako v vojni kot v miru. Določene komponente zračnih sil so vključene v sestavo sil za hitro posredovanje.

ŠVEDSKA

1. POLITIKA NEVTRALNOSTI:

- zasnovana je na temelju nesodelovanja v vojnih operacijah;
- *nevtralnost je prostovoljno sprejeta in zasnovana na tradiciji (koncept nevtralnosti ni utemeljen v nobenem uradnem dokumentu);*
- *nevtralnost ni zajamčena z nobenim mednarodnim sporazumom;*
- osnovni cilje pol. nevtralnosti je ohranjanje nevtralnosti v primeru vojne, in sicer v okviru, ki ga določa članstvo v OZN;
- pol. nevtralnosti je komponenta državne varnosti.

1.1. MOTIVI POLITIKE NEVTRALNOSTI:

- OHRANJANJE MIRU – Š narod čuti nevtralnost kot varnostni pas in jamstvo miru;
- OHRANJANJE NACIONALNE SAMOSTOJNOSTI – Š leži na strateško pomembne področju, na razkrižju pomembnih strateških interesov => zato se Š trudi izogibati vplivom velesil in se skuša zaščititi pred položajem morebitne »zunanje službe« kakšne velesile.

Pomembno je, da Š sama odloča, kakšno politiko bo vodila, pri čemer je osnova politike varnosti ohranitev nacionalne samostojnosti, ohranitev demokratične družbe in zaščita Š pred vojno.

Š nasprotuje vključitvi v vojaško zaveznitvo in to svoje stališče podpira z močno obrambno strukturo (ta mora biti sposobna izvesti odpor proti nekaterim vrstam napadov – predvsem v primeru, da se kakšen lokalni spopad prenese na ozemlje Š). Napadu supervelesil se ne more upreti, kar tudi ni potrebno, saj ni v sporu z nobeno izmed njih.

2. CILJI VARNOSTNE POLITIKE:

- Š obramba bo še vedno temeljila na močnih OS in vsesplošnem sodelovanju vseh delov družbe v obrambi države;
- Š bo sodelovala v akcijah kolektivne varnosti, ki se odvijajo v okviru mednarodnih (OZN) in regionalnih (OVSE) organizacij;
- Š lahko s sodelovanjem v EU, OVSE in Svetu Evrope pripomore k izgradnji varne Evrope;
- Š mora ohraniti dobre odnose s svojimi sosedami;
- Š se je vključila v program PzM, ker se strinja s cilji tega programa, ki ga je potrebno uresničevati s skupnimi akcijami kar največjega števila možnih subjektov.

3. KONCEPT TOTALNE OBRAMBE:

- skupno obrambno-zaščitno organiziranje družbe, države in državljanov za uresničevanje obrambno-zaščitne funkcije;
- država ima ključno vlogo v org. obrambe in zaščite in v nadzoru nad njo;
- obramba je zasnovana na področju celotnega teritorija države => obr. se začne na mejah države ali celo zunaj njih => noben del se ne sme predati brez odpora;
- **vse komponente sistema (vojaška, gosp., civilna, psihološka obr.)** imajo enakopraven družbeni status in se stalno usklajujejo z resničnimi potrebami države v obr. in zaščiti;
- sistem tot. obr. je org. pod vplivom države, podrejen pa je javnemu nadzoru.

4. FORMALNO VODENJE VOJAŠKE OBRAMBE:

- v vodenje voj. obr. so vključeni **vsi najvišji državni organi**;
- v strukturi ne obstaja nobena oseba ali organ, ki bi imel izključne pristojnosti nad vojaško obrambo;
- v državnih organih se določajo smernice in sprejemajo odločitve o razvoju vojaške obr.;
- v državnih organih se definirajo tudi nekatere operativne odločitve, katerih izvrševanje je prepuščeno **strokovnim vojaškim organom**;
- profesionalni posel poveljevanja in vodenja ob. boja in drugih vojaških aktivnosti (posebej v vojni) je prepuščeno **vojaškim telesom**.

HRVAŠKA

HR je po ustavi parlamentarna dem. in ima polpredsedniški sistem.

1. VIRI OGROŽANJA:

1.1. NOTRANJI VIRI OGROŽANJA:

- predstavljajo največji problem za državo:
- GOSPODARSTVO – situacija je obupna; več kot 400.000 nezap.; več kot 1 MIO upokoencev, ki so breme za državo.
- POLITIČNA RAZDELJENOST – razdeljenost na 2 dela: (1) demokratično usmerjeni – želijo v EU, NATO; (2) protievropska struja – prisvojitev BiH => vmešavanje v tuje zadeve.
- ORGANIZIRANI KRIMINAL – razmere so drastične; institucije (policija, sodstvo, tožilstvo) so popolnoma nemočne, blokirane; znotraj sistema obstajajo različni interesi med nosilci zagotavljanja zakonitosti.
- ILEGALNE MIGRACIJE – velik problem je meja z BiH, kjer tujci zlahka vstopijo na ozemlje HR.
- POJAV MARGINALCEV (pol. ekstremisti, homoseksualci, prostitutke,...) – nezaželeni v družbi.
- TERORIZEM – možen prihod teroristov na ozemlje HR => lahek vstop iz BiH => HR ni cilj teroristov, lahko pa predstavlja potencialno bazo.

1.2. ZUNANJI VIRI OGROŽANJA:

- KRIZA V ZRJ – še vedno problem ureditve demokratične oblasti => obstaja nevarnost oživiljanja starih sil => to lahko problem za HR.
- PROBLEM KOSOVA – definiranje njegovega statusa => možnost ponovne intervencije Srbije na Kosovu.
- PROBLEM ODNOSOV SRBIJA-ČRNA GORA – težnje po osamosvojitvi ČG => možnost spopadov – grožnja HR.
- PROBLEMI V BiH – interesi BiH, HR, ZRJ => pod medn. protektoratom; veliko sil Nata, SFOR-ja (stabilizacijske sile, kontrola nad avtohtono politiko v BiH) => vse strani morajo delovati točno v skladu z Daytonskim sporazumom – morebitne kršitve lahko takoj prerastejo v konflikt.

1.3. ODNOSI S SOSEDNJIMI DRŽAVAMI:

- Z ITALIJO – korektni pol. odnosi, gosp. sodelovanje, na voj. področju se načrtuje sod., teritorialnih sporov ni, obstajajo le minimalni lastniški spori.
- S SLOVENIJO – pol. sodelovanje – pojavlja se mnogo problemov; gosp. sod. občasno v krizi; na voj. področju incidenti (afere – Zavrč); teritorialni spori – meja na morju (Piranski zaliv) in kopnem; lastniški spori – NEK, Ljubljanska banka.
- Z MADŽARSKO – korektni pol. odnosi, dobri gosp. odnosi, voj. sodelovanje, terit. sporov ni, lastniških sporov ni.
- Z ZRJ – pol. odnosi se počasi normalizirajo, čeprav je veliko problematičnih vprašanj; gosp. odnosi so slabi; voj. področje – nadzorovanje razoroževanja; terit. spori – polotok Prevlaka, meja na Donavi; lastniški spori – problem srbskih begunskih lastnin, vojna škoda.
- Z BIH – napeti pol. odnosi; povprečno gosp. sodelovanje.

2. FORMALNA TELESNA ODLOČANJA:

2.1. SABOR (PARLAMENT) – zakonodajna oblast:

- odloča o dopolnitvah in spremembi Ustave, sprejema državni proračun, odloča o vojni in miru, odloča o spr. meja HR;
- NA PODROČJU NV: sprejema predpise o NV in obrambi, potrjuje splošna načela org. obrambe RH.

2.1.1. ODBOR ZA NOTRANJO POL. IN NAC. VARNOST:

- določa strukturo državnih teles in teles enot lokalne samouprave;
- določa državljanstvo in osebni status državljanov;
- določa obrambo in zaščito, državno in javno varnost, varnost prometa, zaščito pred požari in naravnimi nesrečami;
- izvaja nadzor nad zakonitostjo dela Urada za nac. varnost in Službe za zaščito ustavne ureditve;
- ukvarja se z drugimi vpr. notr. pol., nac. var. in obrambe.

2.1.2. ODBOR ZA NAC. VAR. IN ZUNANJO POL.:

- v svoji pristojnosti ima tudi vpr. s področja var. in obr., kot so: obramba in zaščita, državna in javna varnost; zunanja politika in medn. odnosi; razprave o drugih različnih vpr. s področja NV in zunanje politike.

2.2. PRESEDNIK REP.:

- vrhovni pov. OS;
- sprejema direktive, povelja, odločitve, pravila in druge akte na podlagi katerih temelji struktura in priprave OS, njihovo usposabljanje, oboroževanje, daje usmeritve za pripravo ukrepov pripravljenosti in izvedbe mobilizacije, določa kadrovske pol. v OS in ureja druga vpr. s področja NV in obrambe;
- na predlog min. za obr. s svojimi odločitvami določa skupno velikost, številčnost in sestavo ter mobilizacijski razvoj OS in določa strukturo enot, ustanov, štabov in poveljstev.

2.2.1. SVET ZA OBRAMBO IN NAC. VAR. (VONS):

- razpravlja o ključnih pol. vpr.
- SESTAVA: predsednik vlade, min. za obr., min. za zunanje zadeve, min. za notr. zadeve, direktor Urada za nac. varnost, načelnik glavnega štaba OS, predstojnik Urada predsednika, glavni predsednikovi svetovalci.

2.2.2. SVET ZA STRATEŠKE ODLOČITVE (VSO):

- pripravlja predloge za sprejem odločitev s področja gosp., izgradnje infrastrukture.

2.3. URAD ZA NAC. VARNOST:

- usklajuje in nadzira telesa državne uprave, posebno delo ministrstev, katerih naloge so povezane s področjem NV;
- usmerja in nadzoruje delo obveščevalnih služb;
- obdeluje in ocenjuje obveščevalne podatke ter jih posreduje predsedniku rep.;
- skrbi za protiobveščevalno dejavnost in zaščito predsednika rep., parlamenta, vlade in njihovih objektov;
- na čelu urada je predstojnik, ki ga imenuje in razrešuje predsednik rep.

2.4. VLADA:

- kadar ji predseduje pred. rep., lahko sprejema pomembne odločitve vezane na NV, obrambo in njuno izvajanje;
- predlaga načrt obrambe in varnostni načrt;
- predpisuje smernice a izdelavo obr., razvojnih in var. načrtov;
- predlaga način zaščite in višino finančnih sredstev za financiranje posebnih nalog;
- določa svoj načrt obrambe in varnostni načrt;
- določa ustroj voj. organizacije in odobrava obr. varnostne načrte teles državne uprave;
- določa kriterije za strukturo sistema nadzora in obveščevanja;
- odloča o pripravah za izvedbo mobilizacije in drugih vaj teles državne uprave in pravnih oseb ipd.

2.5. MINISTRSTVO ZA OBR.:

- novo strukturo dobi v l. 1999 na podlagi izkušenj v ZDA => linija poveljevanja še vedno od pred. rep. do ministra in nato načelnika gl. štaba;
- na novo so jasno določene naloge priprave obrambe in operativnega upravljanja OS med ministrstvom za obr. in glavnim štabom;
- MINISTER ZA OBR. – vodi delo ministrstva ter ima namestnika in 8 pomočnikov;
- DRŽAVNI TAJNIK V MO – vodi pravne, lastninsko-pravne in protokolarne posle;

* V SESTAVI SO:

2.5.1. GLAVNI ŠTAB OS HR

2.5.2. GLAVNI INŠPEKTORAT ZA OBR: - izvaja nadzor na izvajanju zakonov in drugih predpisov, delovanjem sistema za obr. priprave države,...

2.5.3. INŠTITUT ZA OBR. ŠTUDIJE, RAZISKAVE IN RAZVOJ

2.5.4. 26 UPRAV IN NJIM ENAKIH ENOT

2.5.5. VOJAŠKI SVET: - svetovalno telo, posebej za vpr. izgradnje, razvoja in opremljanja OS in razvoja obr. doktrine in strategije ob. boja. Poleg ministra za obr. in načelnika GŠ ga sestavljajo še drugi člani, ki jih imenuje predsednik rep.

2.6. GLAVNI ŠTAB OS REP. HR.:

- je organ MO, ki opravlja štabne in druge naloge za potrebe pred. rep.;
- po Zakonu o obrambi je NAČELNIK GŠ odgovoren vrhovnemu poveljniku glede vseh nalog poveljevanja in uporabe OS v miru ni vojni. Ministru za obr. je odgovoren na področju vseh drugih nalog, kot so izgradnja in stanje vojske, usposabljanje,...
- NAČELNI GŠ je za vrhovnim pov. najvišji poveljnik v HV in je nadrejen vsem poveljstvom in enotam OS, razen tistim, ki so neposredno odgovorne predsedniku rep.

*** Po smrti Tuđmana je prišlo do določenih sprememb v procesu odločanja nacionalni varnosti RH.**

- pred spremembo je bila vsa dejanska moč v rokah pred. rep., danes pa je izključno v prisojnosti parlamenta in vlade rep. HR.
- PARLAMENT je najpomembnejši organ sistema nac. varnosti, saj kontrolira delovanje sistema, utrjuje načela NV, sprejema zakone, oblikuje državni in s tem obr. proračun,...
- INSTITUCIJE ZNOTRAJ PARLAMENTA (za področje NV): ODBOR ZA NOTRANJO POL. IN NV => po spremembi so nastali iz njega 4 odbori: (1) ODBOR ZA NV; (2) ODBOR ZA ZUN. POL.; (3) ODBOR ZA OBRAMBO; (4) ODBOR ZA NOTR. POL.
- predvideva se posebna služba za OS (most med OS in parlamentom) => za pospešitev nekaterih procesov, ki so nujni za razvoj HR in sistema NV.
- ODNOS PREDS. REP. in VLADA (PREDS. VLADE) – pred sprem. sta morala sodelovati in soodločati, vendar je bil odnos zelo nejasen => sedaj je obstaja SVET ZA NV (min. za obr., min. za zun. zadeve, min. za notr. zadeve, min. za fin.) – svet naj bi bil dokaj samostojen ==> rešitev je dokaj zapletena, vendar nujna.
- MINISTRSTVO ZA OBRAMBO – po novem zakonu bo imelo pomembno vlogo pri ukazovanju OS => ena redkih držav, ki bo imela ministra v verigi ukazovanja ==> preds. rep. je vrhovni poveljnik – ni nujno, da komunicira samo z GŠ, ampak lahko komunicira tudi z ministrom ==> takšen proces precej zapleten in lahko povzroči težave v morebitni vojni, potreben pa je zato, da ne bi več prihajajo do prevlade dol. pol. skupine na tem področju. (velja zgoraj opisan model ministrstva iz l. 1999)

3. SISTEM NACIONALNE VARNOSTI:

Utemeljen je v Ustavi, zakonih, podzakonskih aktih in predpisih, doktrinarnih dokumentih, ... => HR nima izdelane strategije nacionalne varnosti, vendar obstaja vizija o modelu sistema nacionalne varnosti. HR tudi še nima točno določenih nac. interesov.

***SISTEM NACIONALNE VARNOSTI:**

3.1. SISTEM UPRAVLJANJA NAC. VARNOSTI

3.2. SISTEM OBRAMBE – vojaška obr.; obr. priprave družbe (za delovanje v vojni situaciji); priprave za delovanje o vojni; priprave gosp. za delovanje v vojni; priprave drž. organov za delovanje v vojni;...

3.3. SISTEM NOTRANJE VARNOSTI – policija (temeljne naloge – zaščita javnega reda in miru; specialne naloge - zaščita pomemb. objektov,...); pravosodje (preiskave, presoje); carina (ščiti državo na mejah); inšpekcije.

3.4. SISTEM ZAŠČITE IN REŠEVANJA – organiziranje CIVILNE ZAŠČITE – utemeljena kot služenje (izhaja še iz vojnega časa, ko je bila CZ zelo razvita in dejavna) ==> SILE CZ – njihova naloga je reševanje v miru in intenzivno delovanje v kriznih situacijah.

3.5. SISTEM RAZVIJANJA KVALITETE ŽIVLJENJA – da se preb. počutijo varne in motivirane za delovanje v CZ – da aktivno sodelujejo pri zagotavljanju tako notr. kot zunanje varnosti.

3.6. SISTEM VARNOSTI SKOZI MINISTRSTVO ZA OBR. IN INTEGRACIJE – oblikovanje posebnih institucij in sil => na nac., reg. in globalnem nivoju, z namenom povečati splošno varnost.

3.7. SISTEM OBVEŠČEVALNIH IN PROTIOBVEŠČEVALNIH SLUŽB – funkcija obr. pred zun. nevarnostjo => v času Tuđmana: (1) HIS – Hrvaška informativna služba (deluje v tujini); (2) UVNS – Urad za varnostne službe; (3) SZUP; (4) VOPS-VOS – Vojaška obv. služba; (5) VOPS-VPS – Vojaška protiobv. služba ==> v prihodnje: CIVILNA SLUŽBA (obveščevalna, protiobveščevalna), VOJAŠKA SLUŽBA (obveščevalna, protiobveščevalna).

4. HRVAŠKE OBOROŽENE SILE:

OS Hrvaške predstavlja HRVATSKA VOJSKA – HV. Razdeljena je na veje (hrvaška kopenska vojska – HKoV, hrvaška vojna mornarica – HRM in hrvaško vojno letalstvo – HRZ). OS imajo mirnodobno in vojno sestavo. OS so organizirane v šest zbornih področij (Karlovac, Đakovo, Knin, Ston, Pazin, Varaždin) KoV, poveljstvo vojnega letalstva in poveljstvo vojne mornarice.

4.1. PROBLEMI REORGANIZACIJE:

- HV se srečuje z problemi povezanimi s številom, stroški, politizacijo in ozemeljsko razporeditvijo svoje vojske;
- Kot posledica večletne vojne je HV zelo številčna, večina pripadnikov stalne sestave je veteranov vojne, kar predstavlja veliko oviro pri reorganizaciji vojske. Postopno zmanjšanje vojske z 63.000 pripadnikov na manjše število (32.000) je skoraj nemogoče, ker bi to pomenilo politični samomor za stranko ali politika, ki bi načel to temo.
- Embargo na uvoz orožja je primoral HV, da je kupovala orožje po različnih (nelegalnih) kanalih, kar je pomenilo logistično in vzdrževalno moro za HV. Sedaj se sooča z dejstvom, da ima velike količine orožja, različnih izvorov in tipov, od katerih pa so le redka orožja v uporabnem stanju. Sodobnih orožij je le za vzorec. S tem so povezani tudi stroški, ki so znatno večji, kot bi bili ob standardizaciji (en tip/dva tipa orožja za določeno zvrst). Podobne probleme pozna tudi SV.
- Dodaten problem, ki je znan tudi ZRJ, je politizacija vojske, dediščina socializma/komunizma. Vojska je močan zaveznik v politiki, saj predstavlja veliko bazo, ter tudi vir moči (ustrahovanje, brezposelnost). Ta problem je zelo težko rešiti, kajti če pade opozicija HDZ-ju pomeni to, da bo HDZ ponovno pridobil oblast in bo vojska uživala še vedno veliko pravic, ki jih sedaj izkorišča.

➤ Ozemeljska oblika RH je ena izmed težav HV, kajti RH je nemogoče uspešno braniti, kar je pokazala vojna v RH. Nasprotnik bi z manevrom v okolici Zagreba prepolovil državo in s tem onemogočil obrambo celotnega ozemlja RH, kajti V in Z RH bi bila odrezana. Najti učinkovito rešitev za ta problem je najtežja težava.

4.2. VOJAŠKA OBVEZNOST:

- splošna vojaška obveznost za vse moške in služenje vojaškega roka (10 mesecev);
- omogočeno tudi civilno služenje.

4.3. VOJAŠKO IZOBRAŽEVANJE:

- voj. izobrazba poteka v okviru Hrvaškega vojaškega vseučilišča, kjer potekajo tečaji za častnike in podčastnike;
- izobraževanje poteka samo za pripadnike OS in ne sprejemajo civilnih oseb;
- šolanje pilotov poteka po posebne programu na Fakulteti za prometne znanosti;
- manjše št. častnikov se šola v tujini (večinoma v ZDA);
- SLABOST: med min. za obr. in civilnimi izob. institucijami ni nobenega dogovora o sodelovanju pri izobraževanju (izjema piloti).